

MARINA CIONCA

REPERE ALE DESIGNULUI SECOLULUI XX

EERO SAARINEN
CHARLES EAMES
LUDWIG MIES VAN DER ROHE
EILEEN GRAY
LE CORBUSIER
HANS WEGNER
JEAN PROUVE
PHILIPPE STARCK
CHARLES RENNIE MACKINTOSH
MAARTEN VAN SEVEREN
FRANK O. GEHRY
MART STAM
HANS WEGNER
ARNE JACOBSEN
GIO PONTI
HARRY BERTOIA
HARRY BERTOIA
CHARLES EAMES
LUDWIG MIES VAN DER ROHE
GIO PONTI
MARCEL BREUER
EERO SAARINEN
PETER OPSVIK
MART STAM
CHARLES RENNIE MACKINTOSH
ACHILLE CASTIGLIONI
JOSEF HOFFMANN
TURNER PRITCHARD
GERRIT THOMAS RIETVELD
LE CORBUSIER
MARCEL BREUER
FRANK LLOYD WRIGHT
JEAN PROUVE
EILEEN GRAY
ACHILLE CASTIGLIONI
ARNE JACOBSEN
VERNER PANTON
EERO AARNIO
JOSEF HOFFMANN
GERRIT THOMAS RIETVELD
FRANK LLOYD WRIGHT
CHARLES RENNIE MACKINTOSH

Marina Cionca

REPERE ALE
DESIGNULUI SECOLULUI XX

Recenzenți științifici:	prof. univ. dr. arh. Marius Marcu-Lapadat șef. lucr. dr. designer Ioan Muscu
Consilier editorial:	prof. univ. dr. ing. Florin Andreescu
Tehnoradectare:	Antónia Czika
Copertă:	Marina Cionca Antónia Czika

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cionca, Marina

Repere ale designului secolului XX / Marina Cionca

© 2014

Editură acreditată de CNCIS, cod 201

ISBN: 978-973-131-284-2

INTRODUCERE

*Viața unui designer este o viață de luptă continuă:
o luptă împotriva urâteniei.*

Massimo Vignelli

Pentru a fi în stare să creezi, trebuie întâi să pui totul la îndoială.

Eileen Gray

Mereu noutatea i-a speriat pe oameni.

Alvar Aalto

Less is More / Mai puțin înseamnă mai mult

Mies van der Rohe

*Les chaises sont architecture, les canapés sont bourgeois
/ Scaunele sunt arhitectură, canapelele sunt burgheze.*

Le Corbusier

*Pentru că tot timpul apar invenții noi, designerii sunt obligați să
inoveze în permanență.*

*Trebuie să spun ceva despre forma care este inseparabilă de funcție.
Nu-i așa că în natură forma este totdeauna mai completă, mai pură
și mai bine definită decât în orice obiect artistic din jurul nostru?*

Câte feluri de oameni sunt, tot atâtea feluri de scaune există pe lume.

*Scaunele, deși sunt obiecte familiare, sunt puțin înțelese: obiecte
cotidiene a căror folosință încă nu a fost definită cu suficientă
precizie.*

Gerrit Thomas Rietveld

*Scaunul cel mai bun este o misiune pe care
nimeni nu poate spune că a îndeplinit-o complet.*

Hans Wegner

În paginile acestei cărți ne întâlnim cu o serie de capodopere ale designului secolului XX, care împreună configurează o viziune a modernității și contemporaneității. Cartea însăși este construită în jurul unei colecții de piese reprezentative pentru evoluția designului în ultimii 100 de ani.

Colecția de piese de mobilier care constituie coloana vertebrală a substanței acestui mic volum, unică în România, cuprinde 30 de scaune aparținând creației a 23 de designeri, europeni și americani. Sunt piese Modern Classics, pe care istoria designului le consideră ca deținând o valoare absolută și de necontestat, ele purtând girul marilor muzee în care originalele se constituie ca puncte de atracție. Această colecție este concepută ca suport vizual și de analiză în învățământul de design de mobilier precum și în cercetarea de specialitate din universitate. Ele facilitează înțelegerea principalelor etape ale designului european și american al secolului XX. Cartea urmărește și prezentarea succintă a designerilor, în cadrul curenților din arte și arhitectură pe care aceștia și-au pus amprenta personalității, deși trebuie spus aici că unii dintre aceștia se lasă greu clasificați sau integrați în curente anume.

Fiecare piesă de ședere prezentată în acest volum constituie un reper, oferă un concept inovativ, marchează o viziune în premieră, propune o structură novatoare, lansează un material nou sau readuce în atenție un material clasic interpretat diferit. Unele au intrat de mult în cotidianul expresiilor designului, altele își păstrează caracterul excepțional și sunt produse în serii mici destinate cunoscătorilor, precum Ladderback al lui Charles Rennie Mackintosh sau Diamond al lui Harry Bertoia. Unele au fost concepute spre a fi fabricate în serie industrială, precum Louis XX al lui Philippe Starck, altele au fost copiate cu variațiuni mărunte sau chiar piratate și reproduse ad infinitum cum s-a întâmplat în cazul scaunului Art 031 al lui Mart Stam sau Seven al lui Arne Jacobsen.

Autorii acestor obiecte de excepție, mari personalități ale istoriei designului, sunt vizionari ai artelor și tehnologiei, cu o capacitate superioară de a experimenta, de a provoca și de a rezolva probleme în mod neconvențional. Contextele și conexiunile istorice, dezvoltarea materialelor și limbajelor plastice ale acestor designeri pot deveni inteligibile cu o anumită întârziere, dar conceptele lor sunt limpezi și expresive.

Scaunul este piesa de mobilier care are contactul cel mai intens și mai complex cu corpul uman. Interacțiunea omului cu scaunul și dinamica

șederii fac obiectul multor cercetări ale designerilor și specialiștilor în design și ergonomie. Un bun exemplu îl constituie designerul norvegian Peter Opsvik care dezvoltă o nouă filosofie a șederii dinamice. El propune soluția surprinzătoare a transferului efortului coloanei vertebrale și respectiv mușchilor spatelui către zona genunchilor, acordând în același timp mai multă libertate pozițiilor succesive ale corpului în tentativele sale de relaxare pe parcursul șederii de lungă durată.

Fiecare scaun în parte reprezintă un episod din aventura designului unui secol întreg de mare progres, cuprinzând povești de dragoste și de război, eșecuri dureroase, conflicte, generozitate, curiozitate, tenacitate, spontaneitate, succes – ingredientele uzuale ale istoriei așa cum o știm.

Marina Cionca

* Colecția a fost alcătuită în cadrul proiectului *Mediateca Norbert Detaeye* din Universitatea *Transilvania* din Brașov, inițiat în anul 1991 de către *Norbert Detaeye*, artist și designer belgian. Proiectul este încă în desfășurare.

Modern Classics

Unul din lucrurile de neînlocuit din viața de zi cu zi este scaunul. Picioarele scaunului pot substitui picioarele omului, iar scaunul însuși ne aduce liniște și confort. De-a lungul istoriei au apărut nenumărate idei și modele de scaune; acestora, sau rudelor lor mai confortabile, fotoliile, li se vor acorda întotdeauna o atenție și o grijă deosebite.

Fascinația mea pentru scaune a început în anul 1968, cu ocazia unei vizite la muzeul din Amsterdam, unde am rămas profund impresionat de cunoscutul curent artistic olandez De Stijl. Atunci admirația mea s-a îndreptat spre marii artiști Theo van Doesburg și Piet Mondriaan, pictori vizionari care se situau mult înaintea timpului lor. Dar am fost apoi și mai impresionat de creațiile lui Gerrit Thomas Rietveld, arhitect și designer de mobilier din curentul De Stijl. El a influențat într-o manieră incontestabilă designul de mobilier al secolului douăzeci. Scaunul său Red & Blue / Roșu și Albastru din anul 1917 a devenit un veritabil icon al modernismului; el reprezintă replica tridimensională a picturii lui Mondriaan (chiar dacă cei doi nu s-au cunoscut niciodată). Și în ziua de astăzi scaunul Roșu și Albastru este considerat o piesă foarte modernă de mobilier de ședere.

Aceasta capodoperă a fost prima piesă din impresionanta colecție de scaune Modern Classics a Mediatecii din Universitatea Transilvania din Brașov. Ea și-a găsit locul alături de celelalte creații din colecție, aparținând celor mai mari designeri de mobilier din ultima sută de ani.

Ceea ce frappează la toate aceste piese de ședere este marea lor diversitate de formă, material și culoare. Pe lângă calitățile ergonomice, calități pe care fiecare din ele le deține într-un fel sau altul, scaunele acestea au în comun un lucru de importanță decisivă: toate transcend ideea de „scaun pur și simplu” – sunt mai mult decât atât. Sunt expresii spațiale ale artei, configurări tridimensionale sculpturale. Dovezi ale unei foarte mari măiestrii artistice.

*Norbert Detaeye
Gent, Belgia, 2011*

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

De ce în această carte nu sunt prezentate mai multe personalități ale designului secolului XX?

R: Pentru că este structurată pentru a prezenta doar pe autorii pieselor de mobilier din colecția Modern Classics din Universitatea Transilvania din Brașov.

Ce reprezintă planșele color?

R: Planșele color cuprind imaginile scaunelor din colecție precum și câteva detalii constructive ale acestora.

De ce sunt prezentate mai multe imagini cu produse create de către designerii care sunt autorii acestor scaune?

R: Pentru că aceștia sunt cunoscuți datorită mai multor creații remarcabile. Întreg ansamblul creațiilor lor este integrat în sintagma Modern Classics.

Toți sunt designeri?

R: Mulți dintre ei sunt arhitecți, care au fost preocupați și de designul de mobilier. De aceea sunt prezentate și capodopere de arhitectură din creația acestora. Înțelegerea multor capodopere ale designului pornește de la cunoașterea unor creații arhitecturale.

Când începe de fapt istoria designului?

R: În mod întrucâtva convențional, considerăm că ea începe la mijlocul secolului al XIX-lea, în momentul în care, în vremea unui mare progres al industriei, s-a pus pentru prima oară problema urâtului industrial născut din neglijență și goană după profit. Atunci s-a luat decizia de a întemeia învățământul de design, pentru a oferi industriei prototipuri adecvate din punct de vedere estetic, funcțional și economic. Iar mobilierul și în general echipamentele destinate locuinței s-au situat în centrul atenției. În același timp atunci a fost încurajată și producția artizanală, în spiritul credinței că omul, înconjurat de lucruri frumoase, devine mai bun și mai fericit.

Ce ne arată această colecție?

R: În primul rând ne arată etape importante din evoluția gândirii în design, începând din anii 1900. Ne arată utilizarea unor materiale clasice în mod inovativ, dar putem vedea și momentele în care materiale noi își fac loc în construcția mobilierului. Acestea au cerut soluții structurale noi și au permis forme deosebite. Fiecare scaun are personalitate proprie și în același timp poartă amprenta creatorului său. Mulți dintre acești designeri au creat curente și tendințe noi.

Colecția ne arată și diversitatea pozițiilor de ședere și un bun exemplu este scaunul Phantom al lui Verner Panton – el ofera 3 poziții de ședere foarte diferite. Iar scaunul lui Peter Opsvik schimbă aproape tot ce știam despre ergonomia șederii.

CUPRINS

Stilul Art Nouveau	11
Charles Rennie Mackintosh	12
Josef Hoffmann	16
Raționalismul geometric	23
Gerrit Thomas Rietveld	24
Funcționalismul	29
Mart Stam	30
Marcel Breuer	33
Ludwig Mies van der Rohe	37
Raționalismul poetic	43
Le Corbusier	44
Eileen Gray	48
Stilul industrial	53
Jean Prouvé	54
Raționalismul organic	59
Frank Lloyd Wright	60
Designul american postbelic	65
Charles Eames	66
Harry Bertoia	71
Eero Saarinen	75
Designul european postbelic	81
Hans Wegner	82
Arne Jacobsen	85
Gio Ponti	89
Achille Castiglioni	92
Designul anilor 1960-80	97
Verner Panton	98
Eero Aarnio	102
Noua ergonomie	107
Peter Opsvik	108
Postmodernismul	113
Frank O. Gehry	114
Philippe Starck	118
Maarten van Severen	122
Bibliografie generală	127
Index designeri	129

PERIOADA
ART NOUVEAU

CHARLES RENNIE MACKINTOSH

(Scoția, 1868-1928)

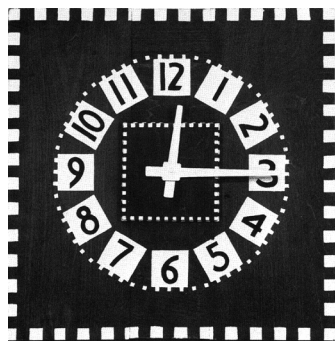
C.R. Mackintosh este un important arhitect scoțian, designer, acuarelist și decorator, continuator al filosofiei artistice a grupării Arts&Crafts inițiată în secolul al XIX-lea de către William Morris și John Ruskin. Aceștia erau devotați idealului artei totale și al finalității morale a frumosului, care urma să-l înconjoare pe om în habitatul său cotidian, urmând să-l determine să devină fericit, senin și bun.

Mackintosh este privit acum ca fiind unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai stilului Art Nouveau, având o influență substanțială asupra designului european al secolului XX. Charles Rennie Mackintosh a lucrat împreună cu soția sa Margaret MacDonald, specialistă în arte ornamentale, ambii fiind absolvenți ai Școlii de Arhitectură și Arte din Glasgow, Scoția.

În Glasgow, deși a construit mult, a rămas în memoria colectivă mai ales datorită amenajării celebrelor sale tea-rooms, saloane de ceai care ofereau alternativa unui ceai bun, a unei porții de mâncare mari dar ieftine și a unei ambianțe deosebite celor care altminteri erau aserviți locurilor periferice de tip gin-palace. Această inițiativă socială i-a aparținut persoanei care l-a apreciat cu adevărat pe Mackintosh, doamna Kate Cranston, care a dispus amenajarea saloanelor de ceai. Unicul care a supraviețuit până acum este Willow Tea Room, Salonul de ceai Salcia.

Designul lui Mackintosh are o seamă de straturi identificabile de influențe specifice acestei perioade a modernismului timpuriu, care însă îi alcătuiesc stilul propriu, inconfundabil: Scoția natală cu tenta eroică medievală din vremurile lui William Wallace, căreia i se adaugă simbolurile naționale scoțiene

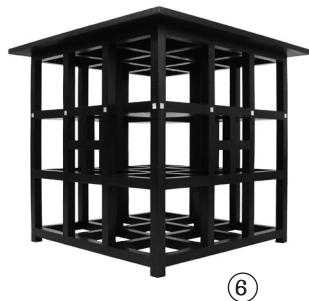

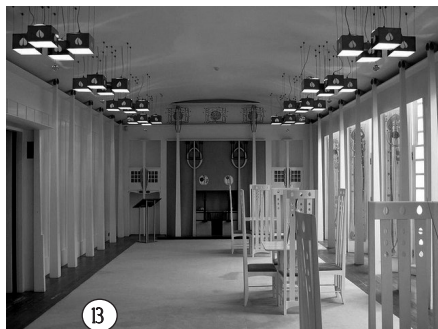
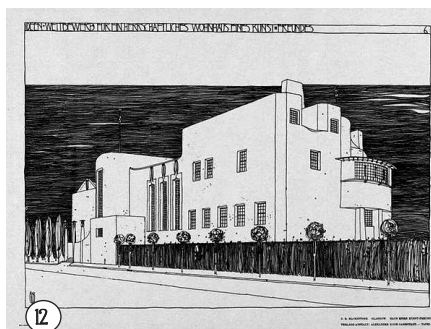
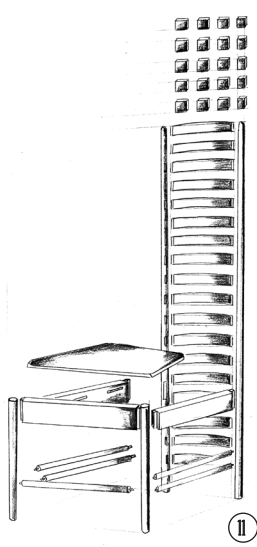
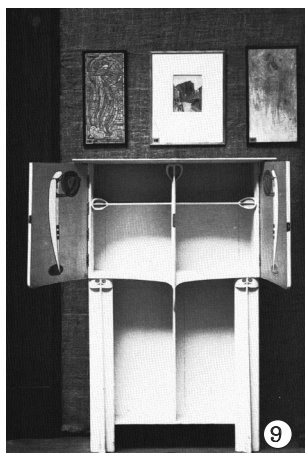
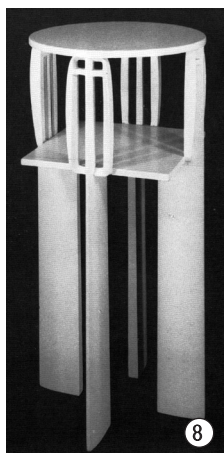

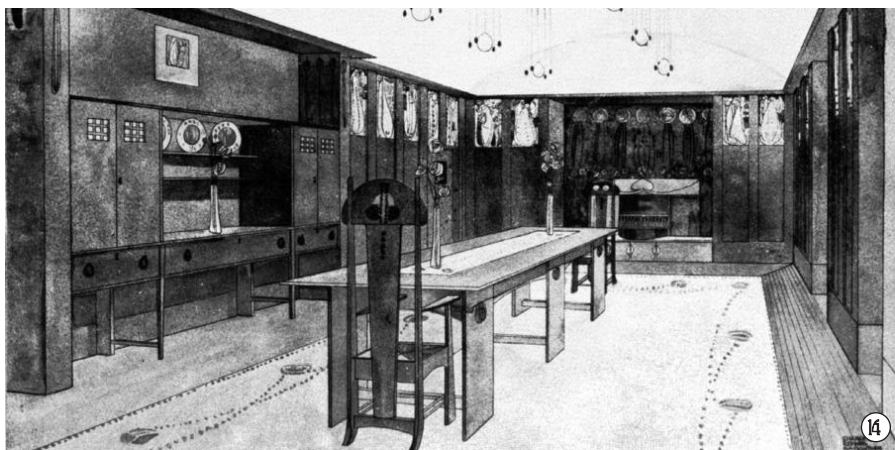
interpretate ca ornamente, precum și arta stampelor japoneze ukyo-ē pe seama căreia dezvoltă compoziții caracterizate prin eleganță și austeritate. Tendința lirică și metafizic-simbolică a creației sale se datorează poemelor Christinei Rossetti, sora pictorului preraphaelit Dante Gabriel Rossetti, poet la rândul său și unul dintre susținătorii importanți ai idealurilor artei totale.

Recunoașterea valorii creației lui Mackintosh a venit târziu, mult după moartea sa. În lumea contemporană, prestigiul său este atât de mare, încât în anii 1989-96, proiectul său pentru Casa unui Amator de Artă (*House of an Art Lover*) a fost pus în operă în orașul său natal, Glasgow, în 1989-96, împreună cu toate obiectele de echipare interioară concepute de Mackintosh împreună cu soția sa Margaret. Mackintosh participase cu acest proiect la un concurs lansat de revista germană *Illustrierte Kunstgewerbliche Zeitschrift für Innendekoration*, care i-a conferit un premiu pentru calitate, noutate și formă austeră.

Scaunul *Ladderback* a fost inițial proiectat pentru reședința *Hill House* din Helensburg, deținută de publicistul Walter W. Blackie. Scaunul, realizat din lemn de frasin, are semnificații simbolice și ceremoniale, având o dimensiune metafizică și sculpturală care îl definește.

1. Scaunul Ladderback (Scăriță), 1902, Colecția Modern Classics
2. Artă decorativă
3. Ceas de perete
4. Scaunul Willow, 1903
5. Scaunul DS 3, 1904
6. Masa Hill House, 1903
7. Scaunul Argyle, 1897
8. Măsuța înaltă Torino, 1902
9. Cabinetul alb, 1900
10. Interior din apartamentul familiei Mackintosh, 1902
11. Ladderback – componente, desen Petruț Fola (student)
12. Proiect *House of an Art Lover*, 1901, desen original C.R. Mackintosh
13. Interior *House of an Art Lover*, realizat 1996
14. Interior *House of an Art Lover*, desen original C.R. Mackintosh, 1901
15. Hill House, Helensburgh, Scoția, 1902/04

JOSEF HOFFMANN

(Austria, 1870–1956)

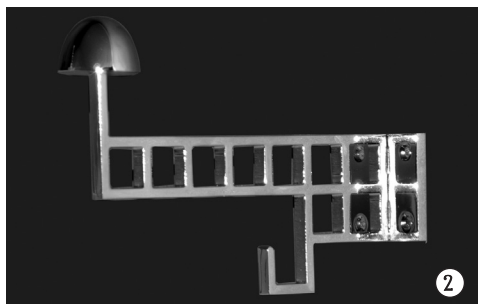
2

Mare arhitect și designer austriac, a fost unul din fondatorii *Wiener Sezession* - Secesiunea vieneză (1897), o grupare artistică reformatoare, precum și al revistei acestei grupări, *Ver Sacrum* (Primăvara sacră). Această asociație a artiștilor vienezi a fost fondată în 1897, de către Otto Wagner (arhitect, 1841 – 1918), căruia i s-au alăturat Gustav Klimt (pictor și decorator, 1862 – 1918), Josef Hoffmann (arhitect și designer, 1870-1956), Joseph Maria Olbrich (arhitect și decorator, 1867–1908, autorul proiectului pentru reședința Secesiunii și întemeietorul coloniei artistice de la Darmstadt, unde s-a consolidat *Jugendstil*, stilul Art Nouveau german), Kolo Moser (designer, decorator, grafician, 1868 – 1918) și alții. Scopul acestora a fost înnoirea artelor vieneze, oferirea de noi soluții artistice și arhitecturale orașului de reședință al imperiului austro-ungar condus de Franz Josef și mai ales de a conferi o nouă identitate vizuală artelor imperiului.

Autor al proiectelor palatului bancherilor *Stoclet* din Bruxelles, unul dintre cele mai remarcabile edificii în stil Art Nouveau din Europa, precum și al sanatoriului Purkersdorf, prefigurare a modernității care va marca secolul XX, arhitectul Josef Hoffmann a excelat și în artele decorative, realizând design grafic, design de textile, sticlărie, argintărie și mobilier. Inspirat de către William Morris și conceptul generos al rolului moral al artei totale, prieten

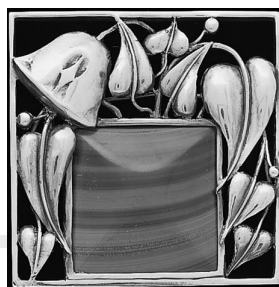
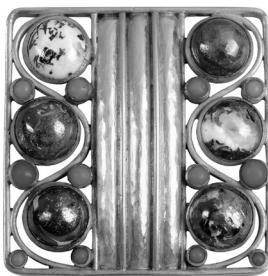
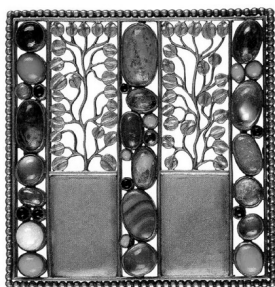

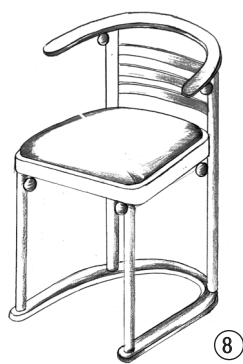
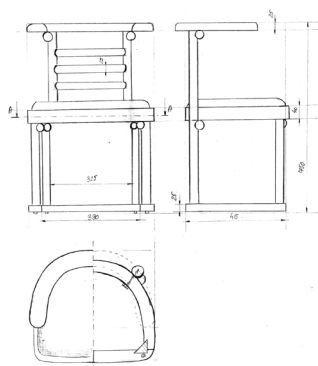
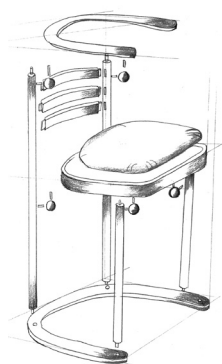
①

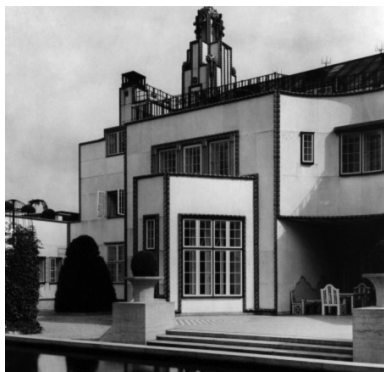

bun și admirator al lui Mackintosh, Hoffmann, împreună cu industriașul Fritz Wärndorfer și colegul său Koloman Moser, întemeiază *Wiener Werkstätte* - Atelierele de la Viena, în scopul fabricării unor produse destinate locuințelor moderne concepute la un înalt nivel calitativ. Stilul său a devenit din ce în ce mai sobru și mai abstract, cu o viziune geometrică riguroasă și clară care ulterior s-a integrat stilului Art Déco.

Scaunul *Fledermaus* / *Liliacul* a fost proiectat pentru amenajarea cabaretului vienez cu același nume. Este fabricat din elemente curbate din lemn de fag, conform procedeului de curbare Thonet. Este un scaun simplu, geometric, ușor, cu mare sinceritate structurală și cu un aspect comunicativ și popular, sintetizând spiritul conversației intelectuale din cafeneaua vieneză.

10

1. Scaunul *Fledermaus*, 1909
2. Suport de haine și pălării, 1912
3. Serviciu cu carafă și pahare, 1911
4. Noi configurări ornamentale, 1908/12
5. Fotoliul *Sitzmaschine*, 1905
6. Fotoliu *Kubus*, 1910
7. Scaunele și bancheta *Fledermaus*, 1907
8. Reprezentare, componente și proiecții în plan vertical ale scaunului *Fledermaus*, desene Petruț Fola (student)
9. Măsuță din setul *Fledermaus*, 1907
10. Palatul *Stoclet* din Bruxelles, 1905/11

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU STILUL ART NOUVEAU, C.R. MACKINTOSH ȘI JOSEF HOFFMANN

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundatiei Ileana, Bucuresti

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CHING, Francis D. K., (1979) *Architecture: Form, Space, and Order*, Van Nostrand Reinhold, New York

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL L L (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

FIELL, Charlotte and Peter, (1995) *Charles Rennie Mackintosh*, Taschen, Berlin

GRIGG, Jocelyn, (1987) *Charles Rennie Mackintosh*, Richard Drew Publishing Ltd, Glasgow, Scotland

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

LAGANÀ, Guido et al., (1990) *Charles Rennie Mackintosh 1868-1928*, Electa Moniteur, Paris

MARCU LAPADAT, Marius, (2013) *Introducere în arhitectura de interior*, Editura Simetria, București, 2013

MUSCU Ioan, (2012) *Proiectarea mobilei corp*, Editura Universității Transilvania din Brașov

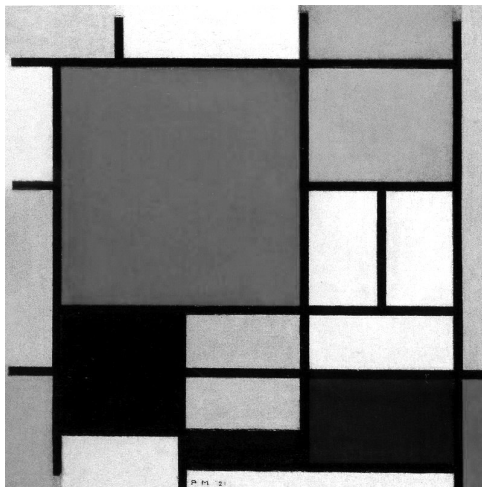
PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

STEM, Seth (autor), Tringali, Laura (editor), (1989) *Designing Furniture from Concept to Shop Drawing: A Practical Guide*, Taunton Press 1989, Newtown, CT, USA

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss, M., editors (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

WITT-DÖRRING, Christian (editor), *Josef Hoffmann. Interiors 1902-1913*, Prestel, Munich-Berlin-London-New York

RAȚIONALISMUL GEOMETRIC

GERRIT THOMAS RIETVELD

(Utrecht, Olanda, 1888–1965)

3

Rietveld a fost designer de mobilier și arhitect, reprezentant al raționalismului interbelic, membru al grupării artistice olandeze *de Stijl*, cunoscută și sub numele de Neoplasticism, alături de Piet Mondrian și Theo van Doesburg.

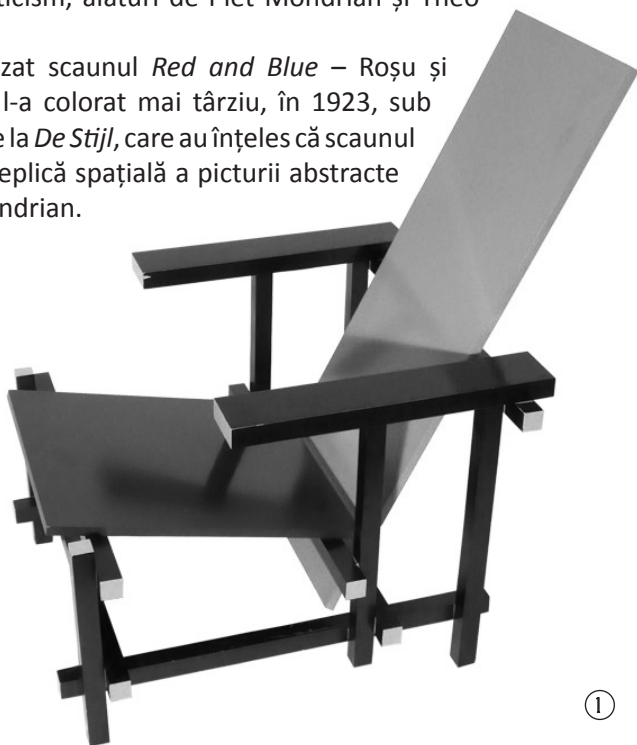
Rietveld a realizat scaunul *Red and Blue* – Roșu și Albastru în 1918 și l-a colorat mai târziu, în 1923, sub influența colegilor de la *De Stijl*, care au înțeles că scaunul poate fi privit ca o replică spațială a picturii abstracte geometrice a lui Mondrian.

Destinat inițial producției industriale, având componente și asamblări deosebit de simple, scaunul *Red and Blue* a devenit un manifest al orientării artistice abstract-geometrice a secolului XX și un manifest al modernismului

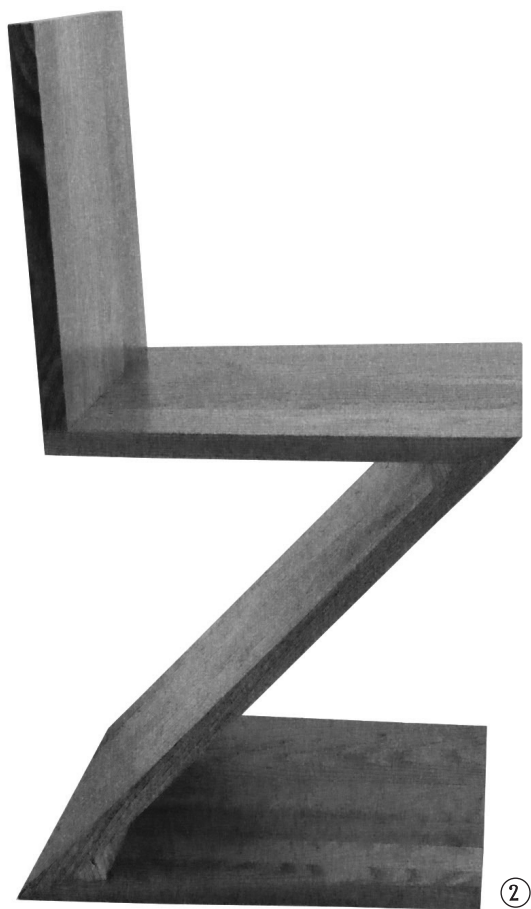
însuși, atât prin caracterul spațial-sculptural auster, cât și prin simplitatea și funcționalitatea sa.

Scaunul *Zig-Zag*, excelent exponent al preocupărilor de esențializare compozițională, sub aparența unei simplități duse la extrem, are asamblări sofisticate, este realizat din lemn de cireș și îl putem privi ca pe o declarație de intenție cu finalități similare celei a scaunului *Red and Blue*.

Prezența diagonalelor în compoziția ambelor scaune este urmare a

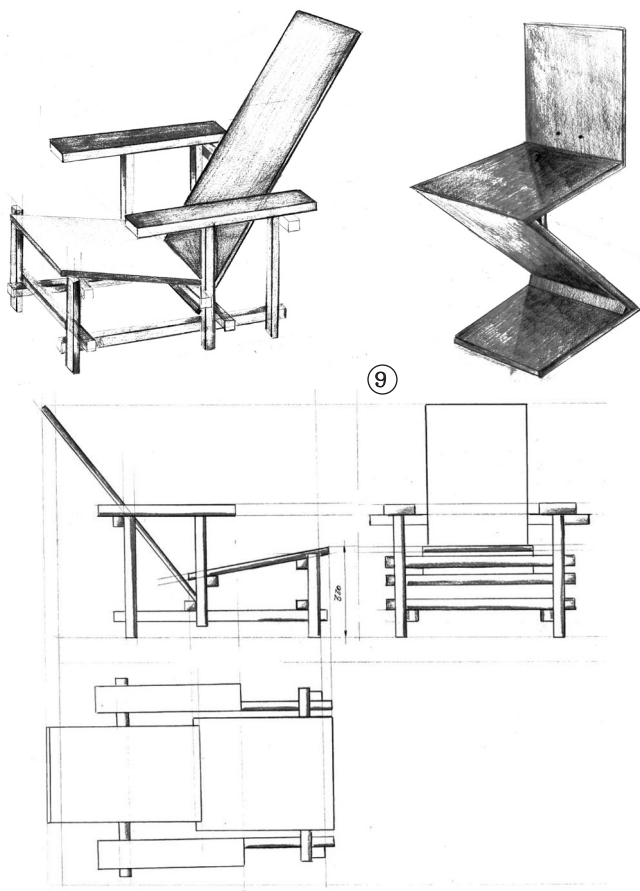
①

teoriei estetice *De Stijl* care afirmă rolul lor de stabilizare a echilibrului în relația cu pătratul și cubul.

Rietveld spunea „faptul că în momentele noastre mai bune ne este mai bine să ședem pe o masă decât pe un scaun, sau faptul că eventual nici nu avem nevoie de casă, de masă sau de scaun, poate însemna că locuința viitorului - casa pentru noua generație, nu poate și nu trebuie să aspire la a se conforma noțiunii de „locuire” preferată în ziua de azi”. De asemenea declara „Scaunele mele nu sunt neapărat gândite pentru ca să se șadă pe ele, ci mai degrabă pentru a genera idei”.

1. Scaunul *Roșu și Albastru* 1918/23. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Zig Zag*, 1932/34. Colecția *Modern Classics*
3. Scaunul *Berlin*, 1923
4. Masa *End*, 1923
5. Scaunul *Steltman*, 1963
6. Comoda, 1919
7. Casa *Rietveld-Schroeder* din Utrecht, 1924
8. Pavilion la Muzeul *Kröller-Müller*, Otterlo, 1955
9. Reprezentari ale scaunelor *Roșu și Albastru* și *Zig Zag*, desene Petruț Fola și Mihaela Pamfile (studenți)

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU RAȚIONALISMUL GEOMETRIC ȘI G.T.H. RIETVELD

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CHING, Francis D. K., (1979) *Architecture: Form, Space, and Order*, Van Nostrand Reinhold, New York

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

MARCU LAPADAT, Marius, (2013) *Introducere în arhitectura de interior*, Editura Simetria, București, 2013

MUSCU Ioan, (2012) *Proiectarea mobilei corp*, Editura Universității Transilvania din Brasov

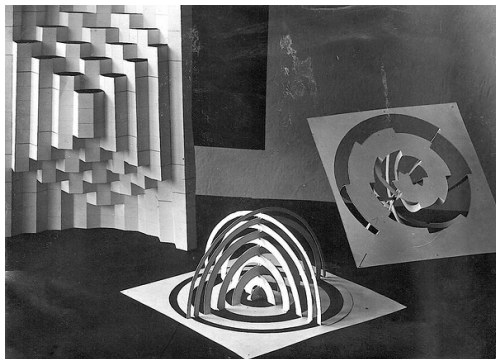
PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

STEM, Seth (autor), Tringali, Laura (editor), (1989) *Designing Furniture from Concept to Shop Drawing: A Practical Guide*, Taunton Press 1989, Newtown, CT, USA

VON VEGESACK, Alexander, Dunas, P., Schwartz-Clauss, M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

WARNCKE, Carsten-Peter, (1991) *De Stijl 1917-1931*, Taschen, Berlin

RAȚIONALISMUL METODOLOGIC ȘI EDUCAȚIONAL. FUNCȚIONALISMUL

MART STAM

(Olanda, 1989 – Elveția, 1986)

4

Mart Stam a fost arhitect, urbanist și designer de mobilier, născut în Olanda, dar datorită multiplelor conexiuni artistice și profesionale, a lucrat mult timp și în Germania, Rusia și Elveția. Stilul său de gândire și proiectare este integrat în curentul *Neue Sachlichkeit* – Noua obiectivitate, curent artistic configurat în Germania la începutul perioadei interbelice situat pe poziții contrare expresionismului.

La sfârșitul anului 1922 Mart Stam, aflat la Berlin, lucrează ca arhitect cu Max Taut și El Lissitzky, cunoscutul constructivist rus. Tot aici va realiza primul model de scaun cu cadru metalic în consolă, utilizând țevi și racorduri de gaz.

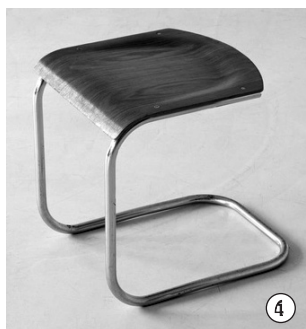
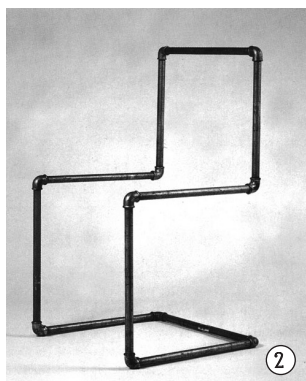
Mies van der Rohe și Marcel Breuer de la Școala Bauhaus apreciază această idee revoluționară și în scurt timp proiectează și ei scaune din țevi metalice nichelate.

La sfârșitul anilor 1920 începe seria de procese intentate de Stam lui Marcel Breuer referitoare la drepturile de autor pentru brevetul de invenție al scaunelor cu structura portantă din țevi metalice și Stam câștigă procesul.

În Statele Unite, după emigrare, Breuer transferă drepturile sale de autor firmei Knoll, astfel încât în diferite situații este atribuit același tip de scaun atât lui Stam cât și lui Breuer. De multe ori o seamă de scaune ale lui Breuer sunt atribuite lui Stam.

①

1. Scaunul *Art 031*, 1926. Colecția *Modern Classics*
2. Prima formă de scaun în S, cu structură realizată din țevi de gaz cu racorduri la 90°, 1925/26
3. Scaun metalic cu brațe, cu șezut și spătar din chingi textile împletite, 1927
4. Taburet tip *Bauhaus*, 1928
5. Toaletă cu taburet, 1931
6. Locuință realizată pentru expoziția *Weissenhof*, 1927
7. Apartamentele *Hellerhof Siedlung*, Frankfurt, 1929/32

MARCEL BREUER

(Ungaria 1902 – SUA 1981)

5

Marcel Breuer, unul din marii maeștri ai modernismului, a fost arhitect și designer de mobilier. Numele său este întotdeauna asociat celui al prestigioasei instituții numite Școala Bauhaus, întemeiată de arhitectul Walter Gropius în anul 1919 la Weimar, în Germania. Breuer a fost student al Școlii Bauhaus și după absolvire a fost desemnat de Gropius coordonator al atelierului de mobilier al școlii și apoi profesor de arhitectură. În anii 30 când nazismul își începea ascensiunea în Germania, Breuer a plecat la Londra, unde a lucrat la firma Isokon deținută de Jack Pritchard, emul al lui Alvar Aalto, unde a început cu succes să experimenteze tehnologia de mulare a furnirelor, realizând în 1935-1936 cunoscutul *Long Chair-Isokon*.

În anul 1937, chemat de Gropius care devenise președintele *Harvard School of Design*, pleacă în SUA, unde va preda arhitectura la Cambridge, Massachusetts. În 1941 se mută la New York unde își întemeiază propriul birou de arhitectură. Este autorul unor edificii prezente în istoria arhitecturii secolului XX, precum *Stillman House*, *St. John's Abbey Church*, *Starkey House* și altele.

①

②

Scaunul *Wassily*, numit astfel după prietenul său Wassily Kandinsky, a fost unul din primele experimente de design de scaune din țeavă nichelată, aceasta provenind inițial de la o fabrică de biciclete. La scaunul *Cesca* țeava nichelată contrastează cu ramele curbate tip Thonet cu împletitură de trestie ale șezutului și spătarului. Scaunul este flexibil, ușor și confortabil.

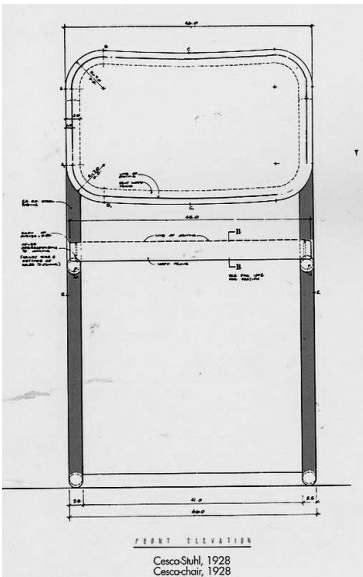

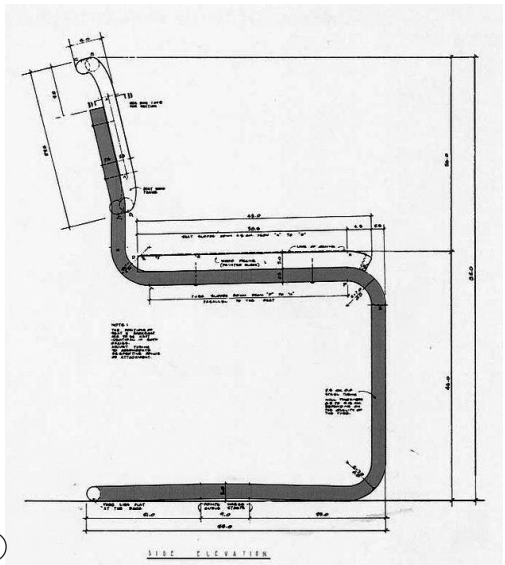
7

8

9

10

1. Scaunul *Wassily*, 1925/26. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Cesca*, 1928. Colecția *Modern Classics*
3. Scaunul *Isokon*, 1935/36
4. Set de măsuțe *B9*, 1925/26
5. Șezlong, 1932
6. Măsuță *B10*, 1927
7. Scaun *Lounge*, 1928
8. Măsuțe, 1925/26
9. Scaunul *Cesca* desenat de Breuer, 1927/28
10. Casa Breuer, New Canaan, Connecticut, SUA, 1947
11. Casa *Starkey*, Duluth, Minnesota, 1955
12. Casa *Stillman*, Lichfield, Connecticut, 1950/53

LUDWIG MIES VAN DER ROHE

(Germania 1886 – SUA 1969)

6

Mies van der Rohe este unul dintre cei mai mari arhitecți ai secolului XX, alături de Frank Lloyd Wright și Le Corbusier. S-a situat în avangarda secolului XX, fiind unul dintre primii promotori ai stilului internațional care începuse să se afirme în perioada interbelică. A contribuit decisiv la reorientarea arhitecturii americane către utilizarea metalului și sticlei, cu precădere la zgârie-nori.

La începutul carierei sale a lucrat cu arhitectul Peter Behrens, unul dintre primii moderniști germani. iar mai târziu cu Walter Gropius, fondatorul Școlii Bauhaus și cu Le Corbusier.

Conceptul care îl situează între cei mai inovativi arhitecți ai ultimului secol se află materializat în pavilionul Germaniei la Expoziția Universală de la Barcelona din 1929. Organizarea și compartimentarea inovativă de tip *open space* a interiorului, asocierea pereților transparenți cu textura peretelui din onix, reflectarea în oglinda de apă alăturată, mobilierul - setul cunoscut sub numele de Barcelona, totul concurează la armonia și coerența rațională a micului edificiu.

A devenit director al Școlii Bauhaus în ultimii ani de existență ai acesteia, când fusese mutat forțat la Berlin (1930–1933), adoptând și dezvoltând aplicații funcționale ale formelor geometrice simple în designul de produs.

Aforismele sale preferate sunt bine cunoscute: *Less is more* – Mai puțin înseamnă mai mult și *God is in the details* – Dumnezeu se află în detalii.

Mies i-a studiat pe marii filosofi și gânditori clasici și contemporani, pentru a-și consolida înțelegerea față de progresul uman și tehnologic al epocii sale. Mai mult poate ca la orice alt pionier al modernismului în opera sa este vizibil înaltul grad de esențializare al conceptelor pe care aplica.

Activitatea sa de designer de mobilier cu cadru metalic a fost influențată de prietena și colaboratoarea lui, Lilly Reich, designer de mobilier și interioare care lucrase cu Josef Hoffmann înainte de război. După emigrarea în S.U.A. în 1938 și despărțirea de ea, Mies nu s-a mai implicat în designul de mobilier.

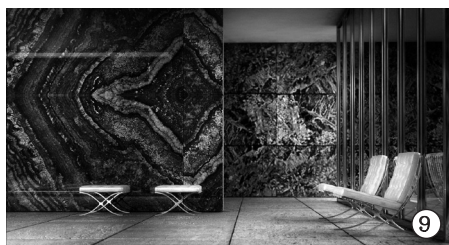
În arhitectură demersul său de succes a fost acela de a crea spații contemplative neutre utilizând materialele cu mare onestitate și integritate structurală. În SUA s-a stabilit la Chicago și a predat arhitectura la prestigioasa *Illinois Institute of Technology*, căreia i-a proiectat și toate clădirile noi.

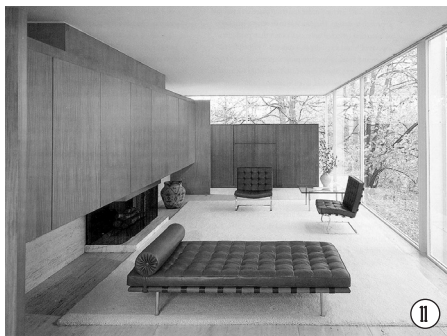
Scaunul *MR*, realizat în anul 1929, face parte din prima generație de scaune metalice inițiate în Școala Bauhaus, și are în comun cu scaunele lui Breuer și Stam forma în consolă (*cantilever*) a structurii.

②

1. Scaunul MR, 1927. Colecția *Modern Classics*
2. Ansamblul *Barcelona*: scaun, taburet, sofa și măsuță, 1929
3. Scaunul *Tugendhat*, 1929
4. Scaun *Lounge*, 1932
5. Masuta MR Cocktail, 1927
6. Vila *Tugendhat*, Brno, 1929/30
7. Vila *Farnsworth*, Fox River, Illinois, 1945/51
8. Pavilionul Germaniei la Expoziția Universală de la Barcelona, 1929
9. Interior al pavilionului, cu scaunele *Barcelona*
10. *Seagram Building*, New York, 1958
11. Interior în vila *Tugendhat*, Brno, 1929/30
12. Interior în vila *Tugendhat*, Brno, 1929/30

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU RAȚIONALISMUL METODOLOGIC ȘI EDUCAȚIONAL. M. STAM, M. BREUER ȘI L.M. VAN DER ROHE

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CHING, Francis D. K., (1979) *Architecture: Form, Space, and Order*, Van Nostrand Reinhold, New York

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London

STEM, Seth (autor), Tringali, Laura (editor), (1989) *Designing Furniture from Concept to Shop Drawing: A Practical Guide*, Taunton Press 1989, Newtown, CT, USA

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editori, (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

RAȚIONALISMUL POETIC

LE CORBUSIER

(Elveția 1887– Franța 1965)

7

Charles-Édouard Jeanneret-Gris, cunoscut ca Le Corbusier, arhitect, designer, urbanist și pictor, născut în Elveția și devenit cetățean francez în 1930, a influențat puternic arhitectura secolului XX, nu numai prin activitatea din aceste domenii, ci și prin marele număr de publicații pe care le-a redactat, urmărind să schimbe mentalitățile în judecarea rolului și rostului arhitecturii moderne.

A călătorit la Viena unde i-a cunoscut pe Gustav Klimt și pe Josef Hoffmann, iar la Berlin a lucrat cu Peter Behrens, înainte de primul război mondial. A întemeiat un stil artistic pe care l-a numit *purism*, promovându-l în revista *L'Esprit Nouveau*, colaborând cu vărul său Pierre Jeanneret precum și cu pictorul cubist Amédée Ozenfant. A fost membru fondator al CIAM, Congresul Internațional de Arhitectură modernă.

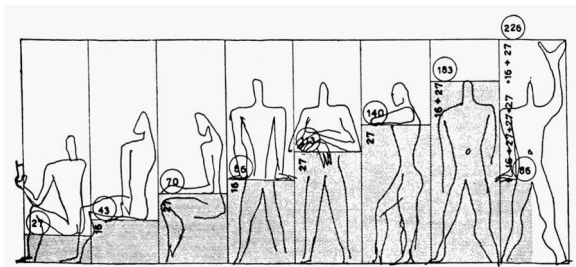
Și-a dedicat o mare parte din viața sa profesională realizării de condiții mai bune de locuit pentru locuitorii aglomerațiilor urbane, a devenit și un urbanist foarte influent, având șansa de a proiecta o capitală – Chandigarh, reședința provinciilor indiene Pundjab și Haryana. Le Corbusier este respectat pentru elementele inovative introduse în arhitectură, precum așezarea edificiului pe piloni pentru a desfășura liber fațadele, ferestrele în bandă continuă în armonie cu acel *open space* interior, fără pereți despărțitori, la care se adaugă spațiul verde adus pe terasa superioară, toate acestea fiind vizibile la vila *Savoye*

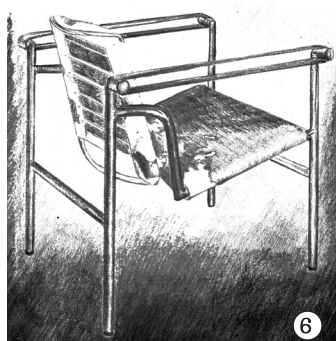
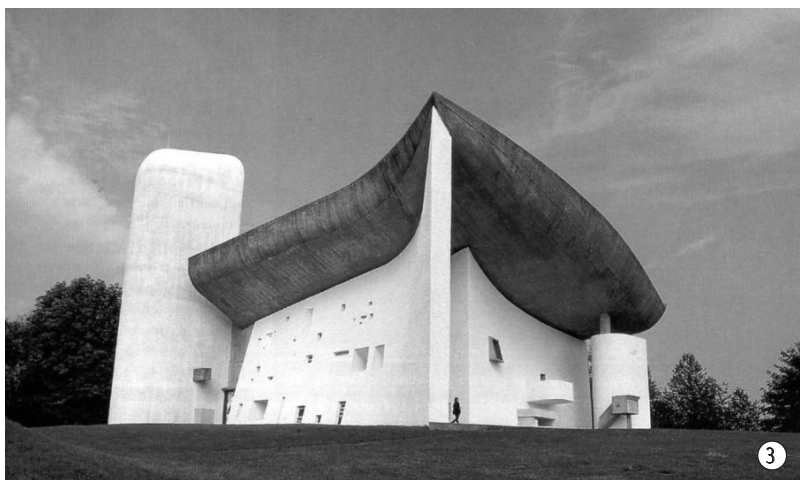

①

din Poissy sur Seine construită în anii 1928-1931, cu detalii care amintesc de atmosfera transatlanticelor de lux. Le Corbusier pune armonia și proporția în centrul filosofiei sale de proiectare, credința sa în ordinea matematică a universului fiind strâns legată de aplicarea secțiunii de aur și a șirului lui Fibonacci în sistemul de serii dimensionale numit *Modulor*. Poate cea mai remarcabilă dintre creațiile sale arhitecturale rămâne capela *Notre Dame du Haut* din Ronchamp, unde armonia formelor și proporțiilor generează magia spațiului sacru. Este un spațiu emblematic pentru ceea ce denumim “raționalism poetic”.

Originalul spătar basculant al scaunului *LC-1* îi conferă un grad de confort aproape neașteptat, în ciuda lipsei elementelor tapițate. Scaunul, prezentat în 1925 la Exposition des Arts Décoratifs et Industriels, la Paris, în pavilionul grupului *Esprit Nouveau*, inițiat și condus de Le Corbusier, reprezintă viziunea personală a arhitectului referitoare la interacțiunea multiformă dar precisă a omului cu piesa de ședere, aserțiune care caracterizează și celebrul șezlong *LC4*.

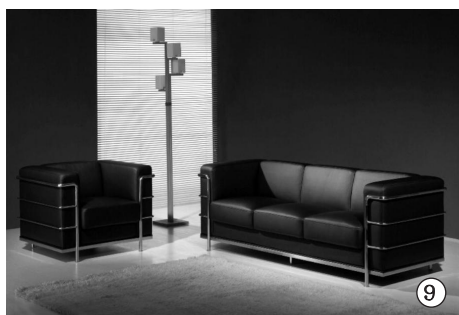

7

8

9

10

1. Scaunul *LC-1 Basculant*, 1925
2. Serii dimensionale ale Modulorului
3. Capela *Notre Dame du Haut, Ronchamp*, 1951
4. Vila *Savoye*, 1928/31
5. Șezlongul *LC4*
6. Scaunul *LC1*, cu spătar basculant, 1926, desen Mihaela Pamfile (studentă)
7. Fotoliul *Petit Confort*, 1929
8. Scheletul metalic al fotoliului *Petit Confort*
9. Setul *Petit et Grand Confort*, 1929
10. Comoda *Casier Standard*, 1925

EILEEN GRAY

(Irlanda 1878 – Franța 1976)

8

Născută în Irlanda într-o familie scoțiană-irlandeză, Eileen Gray a urmat cursurile cunoscutei *Slade School of Art* din Londra. În 1907 se mută la Paris, unde va locui până la sfârșitul vieții.

Aici intră în tumultul vieții artistice Art Nouveau și Art Déco și asistă la emergența cubismului.

Spiritul ei de independență și capacitatea superioară de decizie în acțiunea artistică singulară au caracterizat-o încă din tinerețe. În momentele afirmării stilului Art Déco în anul 1925 la Expoziția Artelor Decorative de la Paris, tendințele istorico-elitare erau predominante iar designul francez, cu excepția notabilă a lui Le Corbusier împreună cu gruparea sa *Esprit Nouveau*, nu părea să fie dornic să se confrunte cu problema producției industriale.

Eileen Gray, împreună cu maestrul lăcuitor japonez expatriat Sougawara, decide să întemeieze un mic atelier de produse lăcuite după metoda tradițională japoneză, dar integrate în modernitate. În scurt timp Eileen Gray stăpânește bine tehnica lăcuirii și și cea decorării cu foiță metalică și sidef. Începe să lucreze pentru prieteni și cunoștințe, cum era Jacques Doucet, mare creator de modă parizian, care a și devenit principalul ei client, obiecte delicate și originale care se bucură de un mare succes.

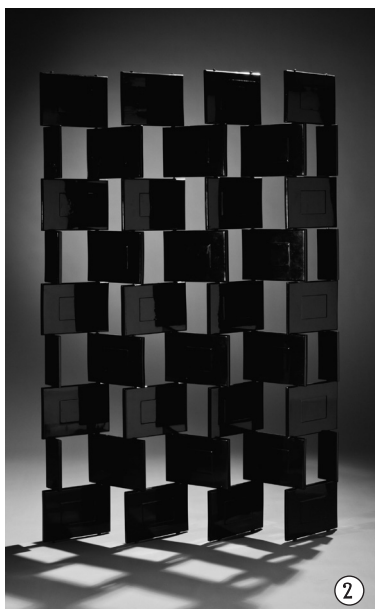
Acum Eileen Gray apare ca designer exotic și metafizic de obiecte sofisticate și surprinzătoare. Printre acestea se află paravanul din componente rectangulare articulate, un concept profund original și modern, care realizează legătura dintre mobilier, arhitectură și sculptură. În anul 1922 își deschide o galerie proprie, galeria *Jean Désert*,

căreia îi proiectează fațada, simplă dar izbitoare. Cu un fler ieșit din comun pentru modernitate și expresivitate austeră a locuirii, atrage polemici și stârnește admirația membrilor curentului De Stijl, cu care intră în dialog. Rezultatul este o măsuță dedicată lui Rietveld, o replică a conceptului acestuia. Le Corbusier o încurajează la rândul său pe calea modernității. În perioada 1924-29, împreună cu arhitectul român Jean Badovici, proiectează și construiește casa *E-1027*, la Roquebrune, lângă Monte-Carlo. Pentru interioare, Eileen Gray concepe mobilier metalic cu structuri din țevi. În comparație cu mobilierul lui Breuer și al Lui Mies van der Rohe, acesta este de supremă eleganță și armonie, fără a împinge funcționalismul în zone de extremă ariditate.

Adoptă materiale surprinzătoare, acum le-am spune *high-tech*, precum tabla perforată, aluminiul și celuloidul transparent, pentru separatoare de încăperi și diverse piese de mobilier. Casa *E-1027* rămâne un exemplu de inițiativă aventuroasă în limitele funcționalului modern și bine proporționat. Aici se aflau și cele trei piese iconice din creația ei, fotoliul *Transat* și scaunul și măsuța *Roquebrune (E-1027)*.

Recunoașterea finală a valorii creației lui Eileen Gray a venit în anul 1991, când Muzeul de Artă Modernă din Paris a achiziționat la o licitație fotoliul *Transat*, declarându-l obiect de importanță istorică și națională.

1. Scaunul *Roquebrune* (E-1027), 1932
2. Paravan *Monte-Carlo*, 1923
3. Masa *Lotus*, 1915
4. Măsuța *De Stijl*, 1922
5. Fotoliu *Transat*, 1925-30
6. Măsuța ocazională, 1927
7. Măsuță *Breakfast in bed*, *Roquebrune*, 1926-29
8. *Petite coiffeuse Roquebrune E-1027*, 1926
9. Bancheta dublă *Monte-Carlo*, 1929
10. Scaun de bar *Nr. 2*, 1928
10. Canapeaua *Lota*, 1924
11. Casa de la *Roquebrune*, 1925-30

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU RAȚIONALISMUL POETIC, LE CORBUSIER ȘI EILEEN GRAY

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

COHEN, Jean Louis (author), Gössel, P. (editor), (1999) *Le Corbusier*, Taschen, Berlin

CHING, Francis D. K., (1979) *Architecture: Form, Space, and Order*, Van Nostrand Reinhold, New York

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

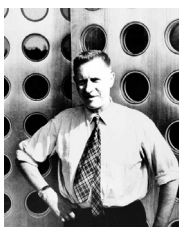
GARNER, Philippe, (1993) *Eileen Gray. Designer and Architect*, Taschen, Berlin

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

STILUL INDUSTRIAL

JEAN PROUVÉ

(Franța, 1901-1984)

9

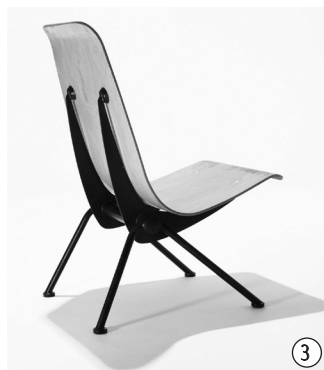
De-a lungul carierei sale Jean Prouvé a susținut de multe ori că se considera mai degrabă inginer decât designer. Excelența realizărilor sale nu a început să fie cu adevărat cunoscută decât în ultimul timp și astfel s-a confirmat faptul că a fost implicat nu numai în designul arhitectural și de mobilier, ci mai ales în designul structural și industrial.

Născut la Nancy, în orașul de reședință al stilului *Art Nouveau* francez, a crescut înconjurat de idealurile și energia grupului de creație al tatălui său Jean Prouvé, unul dintre fondatorii Școlii *Art Nouveau* de la Nancy. Și-a format astfel aspirații comune cu ale membrilor acesteia, printre care realizarea unor legături între artă și conștiința socială și configurarea unei relații raționale între artă și industrie. A deschis întreprinderea de mare succes „Ateliers Jean Prouvé” în 1931 și a început să colaboreze cu Le Corbusier, Charlotte Perriand și Pierre Jeanneret în domeniul designului de mobilier și al posibilităților de realizare industrială a proiectelor. Mobilierul metalic al lui Jean Prouvé a fost ulterior fabricat în serii foarte mari de către tot felul de producători. Stilul său rămâne destul de diferit de cel al reprezentanților Școlii *Bauhaus*, cu precădere Marcel Breuer și Mies van der Rohe, deoarece el a evitat utilizarea extinsă a tehnicii tuburilor metalice. Avea mult mai multă încredere în durabilitatea și varietatea formelor realizate din foi metalice prin presare și îndoire, decât în formele obținute prin sudarea țevelor.

①

Designul său exprimă buna cunoaștere a materialelor, atenția îndreptată către evoluția unor tehnici și tehnologii specifice lumii moderne, precum și capacitatea de abordare realistă și rațională a conceptelor. Jean Prouvé a devenit o referință în arhitectura și designul ultimilor cincizeci de ani, exercitând o influență benefică asupra unor mari personalități precum Norman Foster și Renzo Piano. Scaunul *Standard*, fabricat în anul 1934, a fost gândit spre a efectua un salt inovativ în zona scaunelor metalice lansate de către reprezentanții Școlii Bauhaus în prima parte a perioadei interbelice. Ceea ce atrage atenția la acest scaun este fără îndoială ideea secțiunii variabile a piciorului din spate, realizat din tablă metalică îndoită, cu o formă adecvată preluării eforturilor de ședere-rezemare în zona cea mai vulnerabilă a unei piese de ședere. Scaunul *Standard* este cel care a generat predilecția contemporană pentru stilul industrial.

1. Scaunul *Standard*, 1934. Colecția *Modern Classics*
2. Masa *Compas*, 1951
3. Scaunul *Antony*, 1950
4. Fotoliul *Grand Repos*, 1928/30
5. Fotoliu pentru *Cité Universitaire*, 1930
6. Stația de benzină de la Muzeul de Design *Vitra* de la Weil-am-Rhein, 1953

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU STILUL INDUSTRIAL ȘI JEAN PROUVÉ

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

GEEST, Jan van, (1991), *Jean Prouvé*, Taschen, Berlin

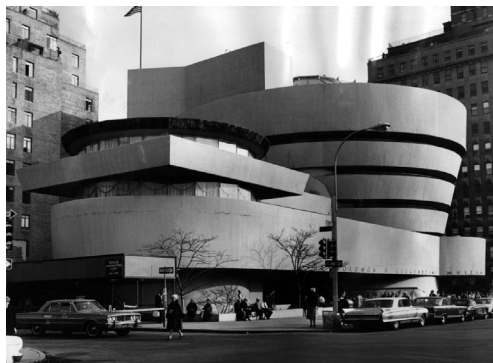
HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

LAGANĂ, Guido et al., (1990) *Charles Rennie Mackintosh 1868-1928*, Electa Moniteur, Paris

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

RATIONALISMUL ORGANIC

FRANK LLOYD WRIGHT

(SUA, 1867–1959)

10

De-abia în anul 1991, la 32 de ani după moartea sa, Frank Lloyd Wright a fost declarat “cel mai mare arhitect american al tuturor timpurilor”, de către *American Institute of Architecture*.

Marele arhitect american, designer de interioare și mobilier, scriitor și profesor, a realizat peste 1000 de proiecte mari de arhitectură, din care au rezultat peste 500 de lucrări complete. Putem spune că Wright reprezintă un fenomen cultural unic.

A promovat arhitectura organică, al cărei exemplu de excepție rămâne *Fallingwater House* - Casa de la Cascade (1934-1937). A inițiat și condus *Prairie School* (Școala caselor de preerie), o mișcare arhitecturală specific americană, împreună cu tinerii arhitecți Robert C. Spencer, Jr., Myron Hunt, Dwight H. Perkins și Marion Mahony, una dintre primele femei din Statele Unite licențiate în arhitectură la vremea aceea. Wright a conferit grupării o personalitate aparte prin proiecte de notorietate mondială precum *Robie House* și *Westcott House*. Wright a construit case pe care le putem vedea cu adevărat ca prelungiri ale naturii, ale peisajului, în deplină consonanță cu mediul lor natural. A dorit și a reușit să creeze case pline de pace, liniște, lumină și armonie.

Sensurile cuvântului “organic” în cazul arhitecturii sale se pot interpreta astfel:

- unitate organică între edificiu și natura înconjurătoare
- unitate organică între exterior și interior, interiorul fiind la rândul său definit de elemente integrate în armonia generală a ansamblului arhitectural
- utilizarea unor materiale naturale sau specifice zonei căreia îi era destinat edificiul - piatra, lutul, cărămida, lemnul, precum și a unor elemente ale tradiției locale - forme și ornamente, proporții, tipuri de spații și altele.

Putem recunoaște în opera lui Wright câteva influențe culturale remarcabile, începând de la unele tradiții din arhitectura și artele decorative japoneze, care îi erau familiare mai ales datorită faptului că devenise unul dintre cei mai mari colecționari de stampe *ukyo-e*, apoi elemente ale arhitecturii precolumbiene din America de Sud, însă dincolo de toate acestea stilul său poartă în fiecare edificiu amprenta personalității sale.

Wright este inițiatorul conceptului de casa *Usoniană*, el dorind să configureze și să dezvolte un stil specific Americii primei părți a secolului XX, destinat asigurării confortului modern și calității vieții familiale, cu o serie de inovații constructive și de compartimentare a spațiului interior.

Opera sa include clădiri inovative, profund originale, de notorietate mondială: birourile *Johnson Wax* din Racine, Wisconsin, muzeul *Guggenheim* din New York, biserici și sinagogi, școli, zgârie-nori, și hoteluri. A scris peste 20 de cărți și a conferențiat cu mare succes în SUA și Europa.

Deși Wright spunea, ca și Mackintosh, “Fiecare scaun trebuie proiectat pentru clădirea pentru care este prevăzut”, scaunul său *Barrel* (Butoiăș), conceput în 1904 și regândit în 1937 pentru casa *Wingspread* aparținând lui Herbert Johnson, este foarte discret și confortabil și își găsește locul în aproape orice interior. A fost preferatul lui Wright, este realizat din lemn de cireș, are elemente curbate și elemente decupate, o structură inovativă și o compoziție echilibrată, înțeleaptă și discretă.

2

Fig.1 Scaunul *Barrel*, 1904/1937.

Colecția *Modern Classics*

2. *Fallingwater House*, Casa de la Cascade, Pennsylvania, 1935

3. *Robie House*, Illinois, 1908/10

4. Scaun *Taliesin West*, Scottsdale, Arizona, 1946

5. Scaun *Peacock*, Hotelul *Imperial*, Tokyo, 1921/22

6. Masă și scaune, *Robie House*, 1910

7. Scaun de birou, 1904

8. Scaune pentru *Robie House*, 1910

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU RAȚIONALISMUL ORGANIC ȘI FRANK LLOYD WRIGHT

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CHING, Francis D. K., (1979) *Architecture: Form, Space, and Order*, Van Nostrand Reinhold, New York

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

EHRLICH, Doreen, (1995) *Frank Lloyd Wright Interior Style & Design*, Running Press Book Publishers

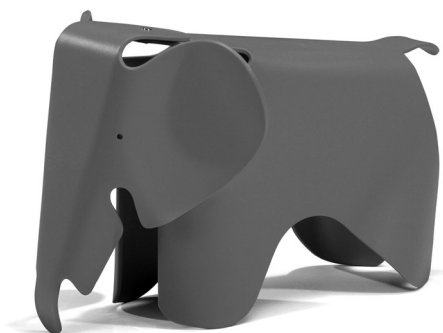
FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

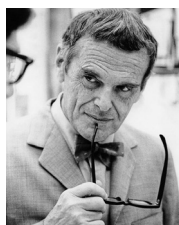
HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editor, (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

DESIGNUL AMERICAN POSTBELIC

CHARLES EAMES

(SUA, 1907–1978)

II

Charles Eames, architect și designer american, a studiat arhitectura la St. Louis, Missouri, și apoi designul la Academia Cranbrook din statul Michigan, în cadrul căreia a devenit coordonatorul departamentului de design industrial. Charles Eames, împreună cu Eero Saarinen și Harry Bertoia formează grupul cel mai reprezentativ al designului american postbelic, fiind personalități care au beneficiat și de noul val al învățământului de arhitectură și design adus în Statele Unite de către reprezentanții Școlii Bauhaus, Walter Gropius, Mies van der Rohe și Marcel Breuer, la sfârșitul perioadei interbelice.

Eames rămâne unul dintre cei mai inovativi designeri ai secolului XX, având avantajul de a fi experimentat personal materiale și tehnologii noi, prilejuite de avansul industriei de război americane și de desecretizarea accesului la acestea imediat după cel de-al doilea război mondial. Având un spirit antreprenorial deosebit Eames reușește nu numai să-și promoveze designul, ci să și colaboreze direct cu câteva fabrici în vederea fabricării industriale a mobilierului, cu precădere cel de ședere pe care îl proiecta. Colaborarea cu firma Hermann Miller a fost permanentă, până la sfârșitul vieții sale.

Principalele

materiale care au făcut obiectul experimentelor sale sunt furnirele mulate cu curbe complexe, materialele plastice armate cu fibră de sticlă din care erau realizate cochiliile scaunelor și fotoliilor, precum și sârma nichelată. La programele sale de etajere a introdus scheletul de aluminiu, tabla perforată, placajul cu textură în relief și cablurile de rigidizare. Proiectele sale au provocat și inovări tehnologice majore, ale căror prime experimentări i se datorează în cea mai mare măsură.

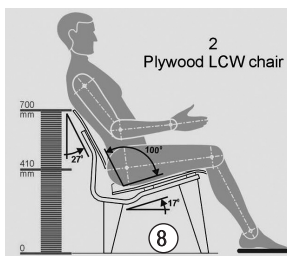
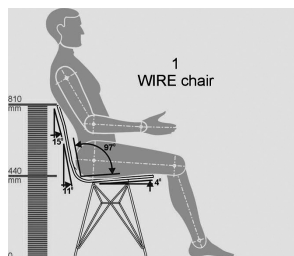
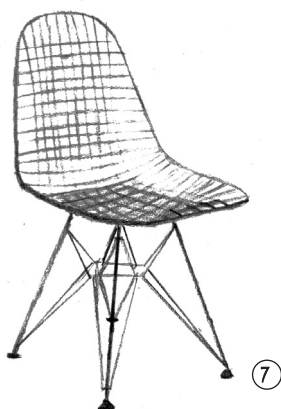
Scaunul *Lounge Chair Wood Low (LCW Low)* este nu numai confortabil ci și bine gândit pentru a fi fabricat în serie. Este realizat din placaj mulat, cu o tehnologie dezvoltată de Eames înainte și în timpul celui de-al doilea război mondial, cu elemente provenite din industria aerospațială. Structura sa este originală, iar asamblările *shockmounts* sunt o adaptare a unor elemente utilizate inițial în industria de automobile. Scaunul *Rocking*, cu structură mixtă, are o cochilie din plastic similară celei a scaunului *Dash*. Forma acesteia este o rezultată a colaborării cu Eero Saarinen, de care îl lega o strânsă prietenie. Scaunul *Rocking* are suporturi de sârmă nichelată și tălpi de balansare din lemn. Este un scaun popular, proiectat conform cerințelor clasei mijlocii americane în anii imediat postbelici, este confortabil și atractiv.

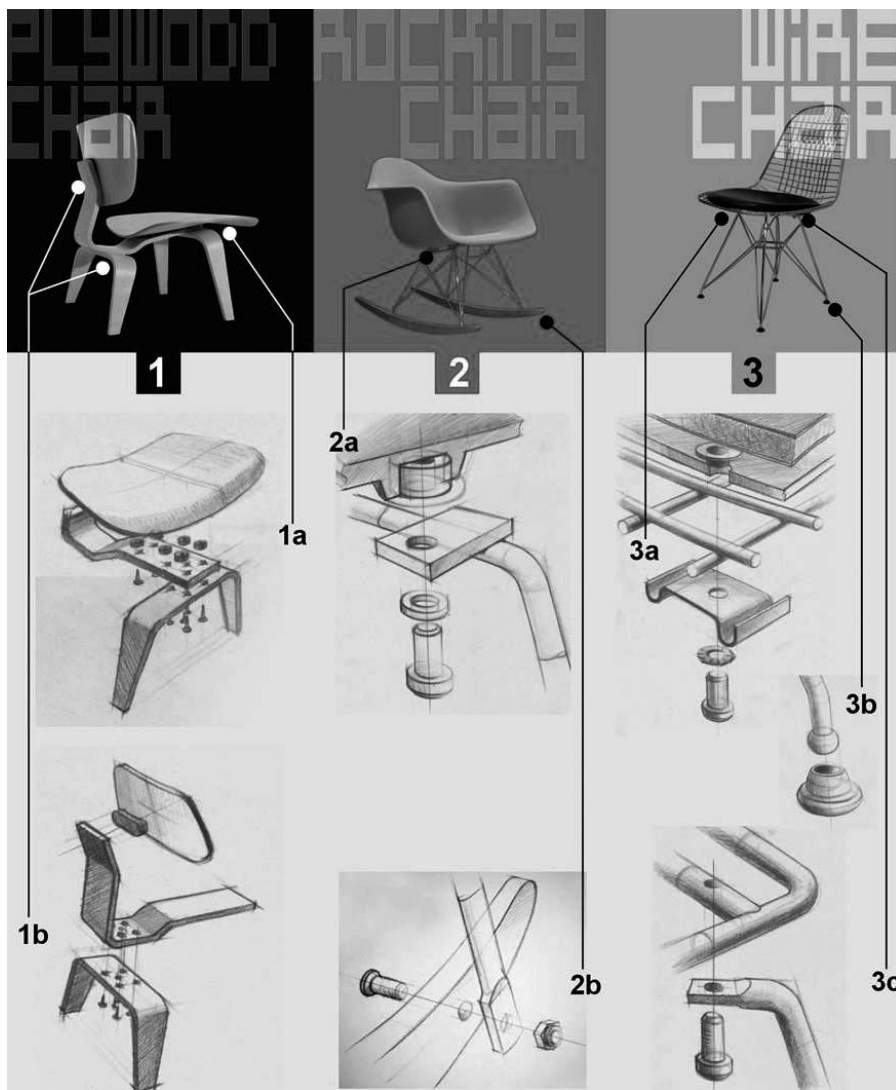
Scaunul *Wire*, ușor, aproape aerian, elegant și delicat, are suportul realizat din sârmă de oțel mai rigidă decât cea din zona de ședere, și are o structură care amintește de Turnul Eiffel, astfel încât scaunul apare uneori sub denumirea *Eiffel Tower Chair*.

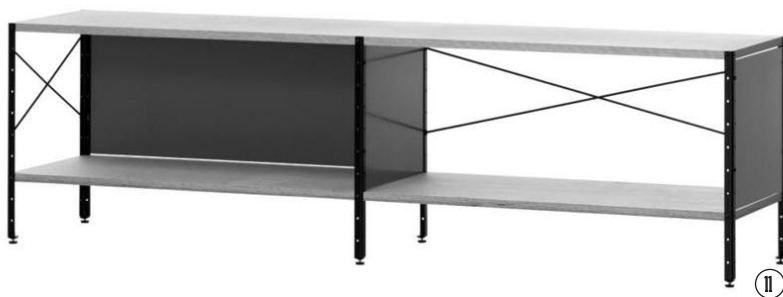

⑥

9

1. Scaunul *LCW Low*, 1948. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Wire*, 1951. Colecția *Modern Classics*
3. Scaunul *Rocking*, 1948. Colecția *Modern Classics*
4. Scaunul *Dash 29 Tilt Swivel*, 1952. Colecția *Modern Classics*
5. Scaun *Lounge* cu taburet, 1955
6. Scaunul *La Chaise*, 1948
7. Scaunele *Wire* și *LCW*, desene Corina Miron (studentă)
8. Poziții și parametri de ședere, desen Ioan Muscu
9. Soluții constructive la scaunele *LCW*, *Rocking* și *Wire*, desen Ioan Muscu
10. *Storage Unit Shelf* – *ESU 0*
11. *Storage Unit Shelf* - *ESU 10H*, 1949

HARRY BERTOIA

(Italia 1915– SUA 1978)

12

Designer original, sculptor și bijutier, Harry Bertoia a studiat la Detroit și la Academia Cranbrook din Wisconsin, unde făcut echipă cu Charles Eames și Eero Saarinen.

La Cranbrook se specializează în sculptură în metal. O vreme lucrează cu Eames, dar în urma disputelor legate de paternitatea unor forme și brevetarea lor de către Eames, Bertoia își întemeiază un atelier de sculptură și bijuterie, devenind cunoscut mai ales pentru sculpturile sale cinetice, de multe ori generatoare de sunete. La solicitarea fostei sale colege de la Cranbrook, Florence Knoll, care împreună cu soțul ei Hans Knoll, fiul unui industriaș german din Weimar care fabrica prototipuri realizate de către studenții și profesorii de la Bauhaus, întemeiasse firma Knoll care lansa pe piață tineri designeri, Bertoia proiectează în

1952 un set de cinci scaune realizate din sârmă nichelată, precum

și o banchetă. Printre acestea se afla și cea mai mare reușită a sa, scaunul *Diamond* (Diamant).

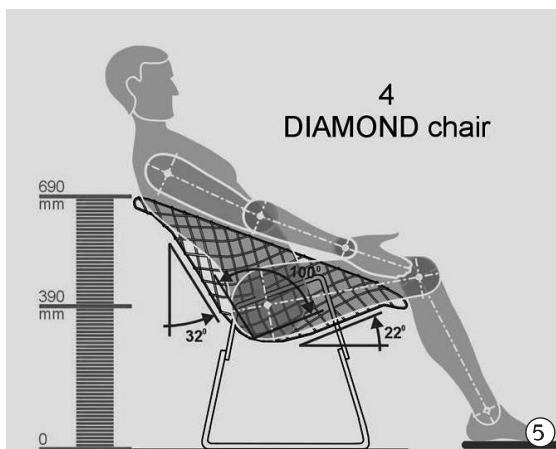
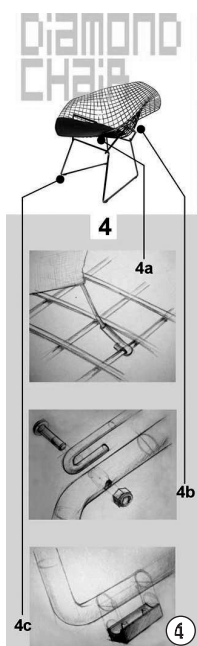
Acest set poartă numele de *Bertoia Seating Collection*.

Bertoia spunea despre scaunele sale concepute din sârmă nichelată "Când te uiți la ele, par a fi făcute din aer, ca o sculptură. Spațiul chiar trece prin ele." *Diamond* este cu adevărat o bijuterie a designului de

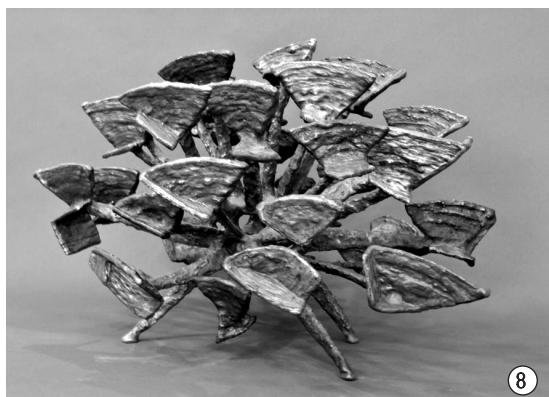

mobilier, este ușor, delicat, aproape imaterial, cu forma fluidă, sculpturală și decorativă. A fost prevăzut și în variantele semitapițat și complet tapițat.

Harry Bertoia și-a consolidat prestigiul de sculptor în anii '60 și '70, realizând un număr mare de capodopere, cu precădere sculptură în metal, de mici și mari dimensiuni, de multe ori gândită pentru interacțiunea umană, dinamică și creatoare de sunete. Acum, reputația sa pe piața artelor este în continuă creștere.

1. Scaunul *Diamond*, 1952. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Spoon*, din *Bertoia Seating Collection* , 1952
3. Scaun din *Bertoia Seating Collection*, 1952
4. Soluții constructive la scaunul *Diamond*
5. Poziția și parametrii de ședere
6. Masă joasă din *Bertoia Seating Collection*, 1952
7. Sculptură de mari dimensiuni, 1953
8. *Golden Tree*, Copacul de aur, 1950
9. *Gong*, 1950

EERO SAARINEN

(Finlanda 1910–SUA 1961)

13

Este fiul marelui arhitect Art Nouveau finlandez Eliel Saarinen, care, după emigrarea în Statele Unite, a fost unul dintre fondatorii Academiei Cranbrook de Arhitectură și Design, din Michigan.

Eero Saarinen a studiat la Cranbrook sculptura și designul de mobilier, iar la Yale a absolvit arhitectura. A fost apoi profesor la Cranbrook. Și-a întemeiat propriul birou de arhitectură și a devenit unul din arhitecții iconici ai secolului XX, caracterizat printr-o viziune neofuturistă.

Lui Eero Saarinen i se datorează în cea mai mare măsură succesul carierei lui Charles Eames. În anul 1940-1941 au fost câștigătorii unui concurs important de design de mobilier organizat de Muzeul de Artă Modernă din New York (MoMA), la care contribuția lui Saarinen la gândirea cochiliei a fost decisivă.

Operele sa arhitecturale fundamentale sunt aeroportul *TransWorld Airlines* – TWA din New York, numit acum *John Fitzgerald Kennedy* și arcul *Gateway* din St. Louis, Missouri.

La solicitarea lui Florence Knoll, colega sa de la Cranbrook, Saarinen proiectează setul *Tulip* (Lalea), alcătuit din scaun, scaun cu brațe, masa

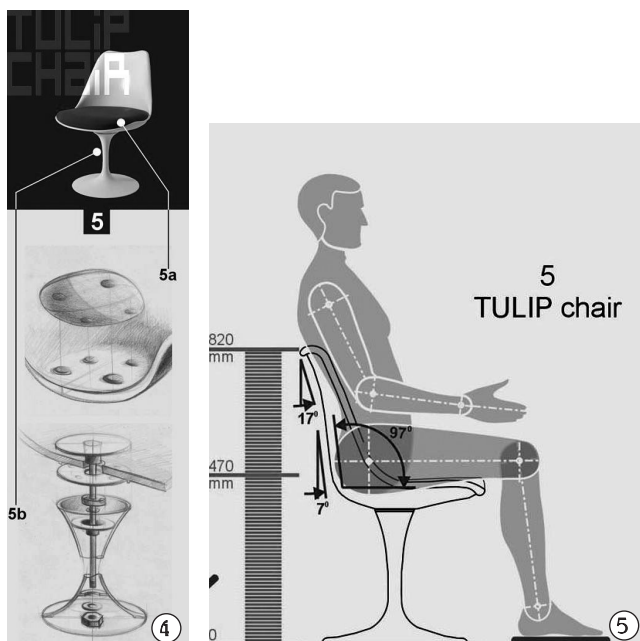

①

circulară mare și mică. Aceste piese de mobilier, fabricate continuu de atunci de către firma Knoll International, au un design inovativ, organic, formele sunt reduse la esență, clare și armonioase. Scaunele sunt deosebit de confortabile, iar faptul că sunt rotative mărește confortul șederii.

Scaunul *Tulip* avea inițial cochilia fabricată din rășină poliestică armată cu fibră de sticlă iar piciorul din aluminiu turnat, având în interior o tijă din oțel cu rol de consolidare și de asigurare a rotirii.

La câțiva ani după fabricarea sa s-a bucurat de o mare notorietate. A apărut în primele episoade *Star Trek* (1966) în care a inspirat și o bună parte din decor. Prima apariție televizată a președintelui John Kennedy îl arată șezând pe acest scaun (varianta cu brațe).

1. Scaunul *Tulip*, 1955 Colecția *Modern Classics*
2. Setul de scaune *Tulip*, 1955
3. Masa *Tulip*, 1955
4. Soluții constructive
5. Poziția și parametrii de ședere
6. Fotoliu din furnire mulate *Grasshopper* (Lăcusta), 1946
7. Scaun cu cochilie din furnire mulate și picioare din lemn, copie după originalul prezentat împreună cu Eames la concursul organizat de MoMA New York, 1940/41
8. Aeroportul *TransWorld Airlines* – TWA din New York, 1962
9. Arcul *Gateway* din St. Louis, Missouri, 1947

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU DESIGNUL AMERICAN POSTBELIC, CHARLES EAMES, HARRY BERTOIA ȘI EERO SAARINEN

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CIONCA, Marina, Muscu I., Barthä B., (2013) *Mid 20th Century Innovations in Chair Design*, Journal Proligno, vol. 9, nr. 4

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWEY EAMES L, (2006) *Charles and Ray*. Online at eamesoffice.com

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

GRANDJEAN, Etienne, Kroemer KHE (1997) *Fitting the Task to the Human. A Textbook of Occupational Ergonomics*, 5th edition, CRC Press, Taylor & Francis, London

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

NEUFERT, Ernst, Neufert P (2012) *Neufert Architects' Data*, Wiley-Blackwell; 4th edition, Bognor Regis, West Sussex

NEUHART, Marilyn, Neuhart J., (2010) *The Story of Eames Furniture*, Book 1. Die Gestalten Verlag GmbH&Co KG, Berlin

NEUHART, Marilyn, Neuhart J., (2010) *The Story of Eames Furniture*, Book 2. Die Gestalten Verlag GmbH&Co KG, Berlin

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

STEM, Seth (autor), Tringali, Laura (editor), (1989) *Designing Furniture from Concept to Shop Drawing: A Practical Guide*, Taunton Press 1989, Newtown, CT, USA

STUNGO N (2000), *Charles and Ray Eames*. published by Carlton Books Limited, London

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

DESIGNUL EUROPEAN POSTBELIC

HANS WEGNER

(Danemarca, 1914–2007)

14

Hans Wegner, arhitect și designer, a fost, alături de Arne Jacobsen, personalitatea care a adus valorilor designului scandinav recunoașterea mondială. Designul lor a dat forță și caracter designului european postbelic. Hans Wegner a urmat cursurile unei școli de arte și meserii și apoi ale Academiei Regale Daneze de Arhitectură.

Wegner a lucrat un timp pentru Arne Jacobsen dar după puțin timp și-a fondat propria firmă de design de mobilier împreună cu un alt designer cunoscut, Børge Mogensen. Designul său poate fi integrat într-o oarecare măsură funcționalismului organic și se caracterizează printr-o discreție tipic scandinavă, o meticulozitate de artizan față de cele mai modeste detalii, precum și o intuiție unică în privința realizării prin mijloace simple a confortului poziției așezate. A proiectat peste 500 de scaune de-alungul carierei sale, majoritatea din lemn, cu asamblări care reprezintă o interpretare, o modernizare a celor clasice din care derivă. Societatea Regală Daneză de Arte l-a numit *Honorary Royal Designer for Industry* în 1959.

Scaunul *Wishbone* numit și *Y CH24*, este un scaun clasic, atemporal, ușor, sculptural. Este în același timp un scaun de sufragerie apreciat și respectat. Are reputația

①

de a fi unul dintre cele mai confortabile scaune din categoria pe care o reprezintă. Cu structura sa simplă și suplă, este robust și stabil. Wegner s-a inspirat din vechi tablouri reprezentând negustori danezi așezați pe scaune chinezești din dinastia Ming. Mai ales spătarul din lemn curbat împreună cu montanții din spate arcuiți, sunt elementele care îl apropie de stilul clasic chinez Ming. Scaunul acesta fost prima dintr-o lungă serie de colaborări pentru fabricația industrială cu compania Fritz Hansen.

1. Scaunul *Wishbone* (Y CH24), 1949 Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *China*, 1944
3. Scaunul *China*, detaliu de îmbinare a suportului de braț cu traversa cadrului șezutului
4. Scaunul *CH20 Elbow*, 1956
5. Detaliu al îmbinării de la spătar
6. Scaun *Dining Teak*, anii 1950
7. Scaunul *Shell CH07*, 1963
8. Scaunul *Flag Halyard Lounge*, 1950
9. Scaunul *Hoop*, 1955
10. *Banchetă*, 1952
11. Scaunul *Valet*, 1953

ARNE JACOBSEN

(Danemarca, 1902–1971)

15

Arne Jacobsen, unul dintre marii arhitecți și designeri din Danemarca, a configurat funcționalismul danez și respectiv scandinav, în design și în arhitectură. Dorind inițial să studieze pictura s-a îndreptat în cele din urmă către arhitectură, urmând cursurile Facultății de Arhitectură a Academiei Regale Daneze de Arte Frumoase din Copenhaga în perioada 1924-1927. Câștigând o medalie la Expoziția Internațională de Arte Decorative de la Paris din 1925, un an de răscruce pentru avangarda designului secolului XX, a avut prilejul de a-l cunoaște pe Le Corbusier. În scurt timp a călătorit în Germania unde i-a cunoscut pe Walter Gropius și Mies van der Rohe, care i-au fost surse de inspirație pentru proiectul de absolvire, proiect care a obținut o medalie de aur.

În perioada interbelică a proiectat și construit edificii îndrăznețe care au provocat polemici aprinse în mediul danez conservator. După cel de-al doilea război mondial și-a câștigat o mare notorietate în urma proiectului hotelului care acum poartă numele de Royal Blue Radisson Hotel, construit între 1956 și 1960. A fost destul de mult timp unicul zgârie – nori din Copenhaga. În rezonanță cu atitudinea altor mari arhitecți, proiectul a cuprins fiecare detaliu de interior, de la mobilier până la tacâmuri, în spiritul armoniei dintre organic și geometric, integrată în austeritatea funcționalismului său specific.

Dar Arne Jacobsen este cunoscut mai ales datorită proiectelor sale de scaune și fotolii, care ocupă un loc important în galeria *Modern Classics*. Se pot menționa printre acestea fotoliile *Egg* (Oul) și *Swan* (Lebăda).

Scaunele sale din seria *Seven*, serie numită și *Model 3107*, variante ale modelului inițial *Ant* (Furnica), din anul 1952, sunt cele mai populare scaune daneze, iar firma producătoare Fritz Hansen a vândut până acum peste cinci milioane de exemplare. *Seven* este și cel mai copiat și piratat scaun al secolului XX. Este fabricat din furnire mulate, cu o soluție de asamblare inovativă a picioarelor metalice subțiri cu ansamblul șezut-spătar. Arne Jacobsen declara că impulsul de a folosi furnirele mulate la elementele de scaune provenea de la Charles Eames, unul dintre cei mai inventivi utilizatori ai acestui material.

Despre motivația proiectării scaunului *Ant*, Arne Jacobsen spunea: *Mi-am întemeiat proiectul pe o necesitate, și anume răspunsul la întrebarea “de ce fel de scaune este nevoie”. Am descoperit că oamenii au nevoie de de un nou tip de scaun pentru zonele de luat masa din bucătăriile mici aflate acum în majoritatea clădirilor noi de locuit, un scaun mic, ușor și ieftin. În același timp l-am gândit suprapozabil – pentru a face economie de timp și energie, prin urmare e bun de asemenea și pentru sufragerii.*

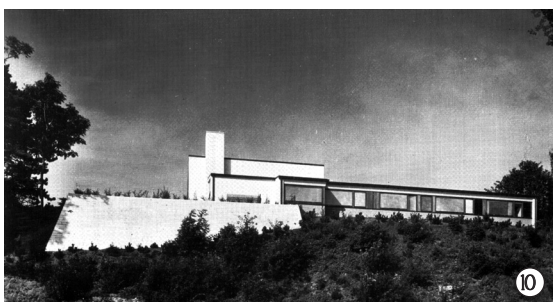

④

⑤

1. Scaunul Seven, 1955. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul Ant (*Furnica*), 1952
3. Taburete Dot (*Punct*), 1970
4. Serii de scaune derivate din modelul inițial Ant , 1952/55
5. Scaune ergonomice
6. Scaun Swan, 1958
7. Detaliu de asamblare a piciorului central
8. Scaun Egg, 1958
9. Complex rezidențial Bellavista, 1931/34
10. Reședința Ruthwen Jurgensens, 1956

GIO PONTI

(Italia, 1891–1979)

15

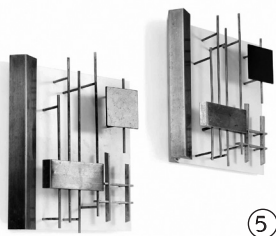
Gio Ponti este unul dintre cei mai cunoscuți arhitecți italieni ai secolului XX iar activitatea sa ca designer industrial, designer de mobilier, poet, pictor și publicist se bucură și acum de o firească notorietate. A absolvit arhitectura la riguroasa *Politecnica di Milano* iar notorietatea sa mondială a apărut odată cu proiectul turnului *Pirelli* din Milano, la care a lucrat cu reputatul arhitect Pier Luigi Nervi, în anul 1950. Apoi cariera sa a devenit internațională, fiind invitat să proiecteze clădiri în Olanda, SUA, Venezuela, Hong Kong. Pentru întreaga lume a arhitecturii, artelor și designului, el rămâne mai ales editorul, de-a lungul a 51 de ani, al prestigioasei reviste *Domus*, fondată de el în anul 1928, o revistă care și acum, ca și la început, promovează excelența în arhitectură și design și identifică avangarda dincolo de fragilitatea modelor. În 1936 până la sfârșitul vieții a fost profesor de arhitectură la *Politecnica di Milano*.

A conceput piese sculpturale de ceramică policromă, lămpi, echipament sanitar, scaune, piese din sticlă policromă. Interesul pentru stilul său original este în ascensiune continuă, el devenind o sursă de inspirație pentru mulți designeri tineri contemporani, datorită unor creații decisive pentru orientarea modernismului european.

Scaunul *Superleggera* (Super-ușorul) reprezintă rezolvarea genială a unei provocări a multor secole de concepție și construcție

de mobilier de ședere din lemn: este cel mai ușor scaun din lemn care există. Gio Ponti s-a inspirat din scaunele tradiționale ale pescarilor din satele de coastă din Liguria. Structura din lemn de frasin este ușoară și rezistentă, secțiunile componentelor sunt minimale, originale și elegante. Scaunul cântărește 1,7 kg, un copil îl poate ține într-un deget.

1. Scaunul *Superleggera*, 1957. Colecția *Modern Classics*
2. Masa cu trei picioare, anii 1940
3. Măsuța joasă *Rosalinda*, anii '50
4. Scaunul 969, 1936
5. Aplice de perete, 1964
6. Birou, anii '50
7. Comodă cu sertare, anii '50
8. Birou mic, anii '50
9. Fotoliu *Via Dezza*, 1957
10. Masă, anii '50
11. Canapea cu spătarul poligonal, anii '40
- 12, 13. Birouri, 1956

ACHILLE CASTIGLIONI

(Italia, 1918-2002)

17

Achille Castiglioni s-a născut la Milano și a studiat arhitectura la *Politecnica di Milano*. În anul 1944 își întemeiază studioul propriu de design împreună cu frații săi Livio și Pier Giacomo Castiglioni. În anul 1956 fondează ADI, Asociația pentru Design Industrial. A devenit profesor la *Politecnica di Torino* și apoi la cea din Milano. Și-a obținut renumele în design printr-o filosofie artistică austeră și etică, privind către obiecte mărunte, cotidiene, care să-l inspire și creând forme simple cu o funcționalitate de netăgăduit, folosind materiale accesibile, ușor de prelucrat în condiții de fabricație industrială. Împreună cu frații săi s-a situat de partea rolului decisiv al designului în restructurarea formei, funcției și procesului de fabricare al obiectelor cotidiene acestea fiind optimizate și devenind astfel accesibile marelui public.

În anii 1950 frații Castiglioni au proiectat și fabricat *Mezzadro*, care asociază cu succes șezutul de scaun de tractor cu un suport metalic arcuit, prevăzut cu o talpă din lemn.

Scaunul *Sella* din aceeași perioadă este realizat dintr-o șă de bicicletă.

Lampa *Arco* din anul 1962 are un caracter atemporal și o perfecțiune geometrică ce cu greu se poate strecura în categoria minimalism.

În anul 1982 a creat pentru Alessi setul de tacâmuri *Dry*, care s-a bucurat de un mare succes, configurând unul din primele

concepte post-formaliste ale designului depășind stilul funcționalist al colegilor scandinavi contemporani.

1. Scaunul *Mezzadro*, 1959. Colecția *Modern Classics*
2. Sistemul stereo *RR1926*, 1965
3. Scaun *Primate*, 1970
4. Lampa *Arco*, 1962
5. Măsuța *Cacciavite*, 1965
6. Etajeră rotativă cu ax central, 1989
7. Măsuță de cafea *Basello*, 1987
8. Măsuța pliantă *Cumano*, 1977
9. Lampa *Gatto*, 1960

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU DESIGNUL EUROPEAN POSTBELIC. HANS WEGNER, ARNE JACOBSEN, GIO PONTI, ACHILLE CASTIGLIONI

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundatiei Ileana, Bucuresti

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

*** CARL HANSEN & SON, (2008) *Catologue, Hans Wegner & Carl Hansen Furniture*

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

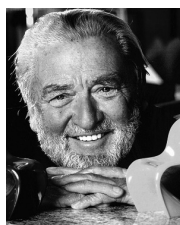
PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

TØJNER, Poul Erik, Vindum, Kjeld, (1999) *Arne Jacobsen, Architect & Designer*, 5th Edition, Dansk Design Center, Copenhagen

DESIGNUL ANILOR 1960-80

VERNER PANTON

(Danemarca, 1926–1998)

18

Verner Panton, arhitect, designer și creator de interioare, este un reprezentant apreciat și iubit al designului. el este asociat cu epoca P. Și-a creat o viziune proprie, nonconformistă și sonoră, ales prin materiale plastice grafice simple și cu mare impact în arhitectura la Academia Regală Frumoasă, a lucrat cu Arne Jacobsen în anii 1950, după care și-a întemeiat propriul studio de design. În 1960 a reușit să realizeze ceea ce Eero Saarinen doar visa, anume

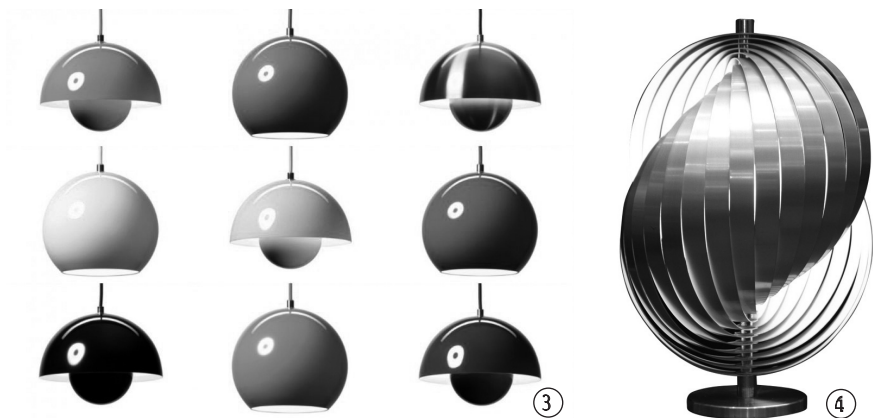
un scaun în întregime turnat și mulat prin injecție, din material plastic.

Scaunul *Panton*, numit și *Stacking S chair* (scaunul suprapozabil S) a devenit instantaneu un icon mondial al epocii pop. Poate fi privit și o replică *updated* a scaunului *Zig Zag* proiectat de Rietveld în 1932. În anul 1966 realizează *S Chair* din furnire mulate, privind astfel din nou peste ani către dorințele neîndeplinite ale lui Rietveld.

Scaunul *Panton* a fost fabricat inițial din *Luran-S* furnizat de către compania Bayer AG, apoi din polistirol, din poliuretan, dar din 1999 firma Vitra îl fabrică în serie din polipropilenă mulată.

Scaunul *Phantom*, un ecou post-Pop proiectat în 1992, cu 4 poziții diferite de ședere simplă sau dublă, devenind și banchetă sau măsuță când este întors pe lateral, este de asemenea fabricat de către Vitra din polipropilenă.

Panton și-a folosit imaginația și entuziasmul pentru a combina materiale *high-tech*, forme jucăușe și o serie de culori foarte vii, găsind astfel un limbaj cu totul nou și original în designul de mobilier și interioare.

⑤

⑥

⑦

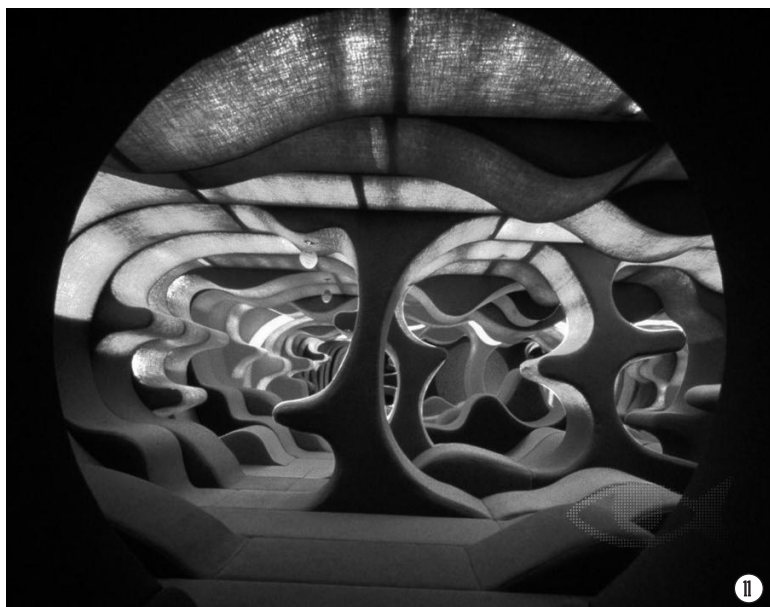
⑧

⑨

⑩

1. Scaunul *Panton*, 1960. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Phantom*, 1997. Colecția *Modern Classics*
3. Lămpi multicolore *Sphere* și *Flower Pot* 1969
4. Lampa din fâșii de aluminiu *Moon*, 1960
5. Scaun *System 1-2-3*, 1973
6. Scaun *C1*, 1959
7. Scaun *Amoeba*, 1969/70
8. *Amoeba* cu spătar baldachin, 1969/70
9. Scaun *Peacock*, 1960
10. Scaunul *S*, 1966
11. Ambient solicitat de Bayer AG pentru expoziția *Visiona II*, 1970

EERO AARNIO

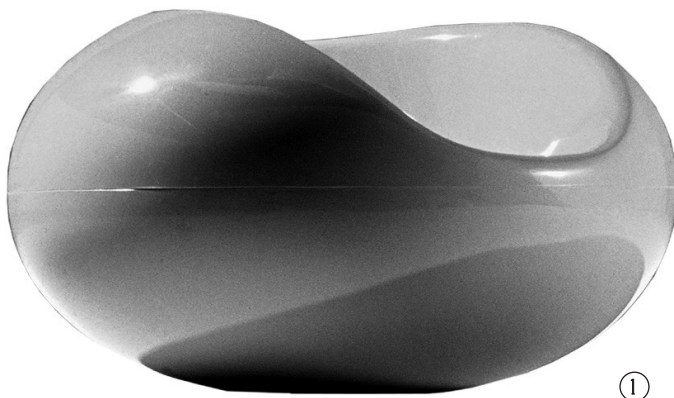
(Finlanda, 1932)

19

Eero Aarnio este un designer de interioare finlandez, cunoscut pentru contribuția sa la designul anilor 1960-80, mai ales pentru piesele de sedere realizate din materiale plastice.

Eero Aarnio a studiat la Institutul de Arte Industriale din Helsinki și și-a deschis propriul studio în anul 1962. În 1963 și-a lansat scaunul *Ball* (Mingea), o sferă goală, parțial decupată, așezată pe un suport. Scaunul *Bubble* (Balonul de săpun) este de asemenea sferic, transparent și suspendat de tavan.

Scaunul balansoar din rășină armată cu fibră de sticlă, cu dimensiuni generoase, numit *Pastil*, are o formă organică, linii fluide dar simple, și este realizat într-o gamă de culori strălucitoare și atractive. Această viziune asupra designului de mobilier putea fi asociată cu moda *en vogue* în anii Erei Spațiale, mai ales cu cea lansată de Courrèges. Designul lui Eero Aarnio s-a configurat ca parte ilustrativă a culturii Pop a anilor 1960, dar, datorită simplității și geometriei sale riguroase, a devenit deseori parte integrantă a decorului filmelor de *science-fiction*. El a fost extrem de apreciat și în lumea modei, având apariții iconice în preajma unor fotomodele de mare

①

celebritate. Mai recent, creațiile sale au fost realizate din materiale plastice de generație nouă, renunțându-se la rășinile armate cu fibră de sticlă.

Eero Aarnio este prezent acum în designul contemporan cu o serie de piese cu caracter ludic, care însă nu este destinată exclusiv copiilor.

Pentru scaunul *Pastil*, Eero Aarnio a fost recompensat cu premiul *American Industrial Design Award*, iar pentru iconicul *The Tree* a primit premiul *Green Good Design* în anul 2014. Lansarea acestui produs a fost asociată acțiunii de plantare a pomilor fructiferi în America de Sud. La fiecare produs cumpărat, patru pomi sunt plantați în Peru cu misiunea de a reduce eroziunea solului și de a furniza fructe unor familii defavorizate.

1. Scaunul *Pastil*, 1968. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Bubble*, 1968
3. Scaunul *Ball*, 1963
4. Scaun *Ring*, 1968
5. Scănelul *Pony*, 1973
6. *Room divider The Tree*, 2010
7. Scănelul *Tipi*, 2002
8. *Flying Carpet*, Covorul zburător, banchetă pentru copii, 2011
9. Taburet înalt din lemn, 1995
10. Timer de bucătărie *Duck* pentru Alessi, 2012

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU DESIGNUL ANILOR 1960-80, VERNER PANTON ȘI EERO AARNIO

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

NOUA ERGONOMIE

PETER OPSVIK

(Norvegia, 1939–)

20

Designer industrial norvegian (și bun saxofonist de jazz), Peter Opsvik este rațional și funcțional când se comportă ca un designer industrial, emoțional și expresionist când gândește ca un artist.

Peter Opsvik cercetează dinamica șederii, ergonomia și confortul pozițiilor de ședere. Propune soluții simple, inovative, practice și moderne, și își exprimă viziunea prin modificarea radicală a poziției șederii, prin rezemarea pe genunchi pentru degrevarea tensiunilor spatelui, precum și prin asigurarea dinamicii șederii prin mobilitate și balansare.

Scaunul *Balans* face parte dintr-o serie cu numeroase variante, din lemn sau metal, cu sau fără reazem lombar, cu sau fără talpi de balansoar, toate asigurând poziția ergonomică cu reazem pe genunchi, destinată cu precădere utilizării de durată lungă a laptopului, acordând multiple grade de libertate mișcărilor corpului uman. Cel mai popular produs conceput de Peter Opsvik rămâne însă scaunul care "crește cu copilul", scaunul transformabil și ajustabil *Tripp Trapp*, din care au fost vândute peste 8 milioane de exemplare.

O p s v i k spune " *Eu stau mult să observ cum ne comportăm. Vedeți, când omul testează un scaun, se așează pe el și se sprijină pe spătar, dar*

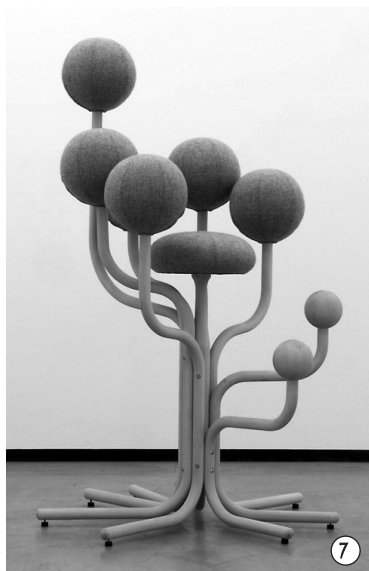
apoi, când ești într-o cafenea sau într-un restaurant și privești împrejur, vezi că mai puțin de 10% din oameni folosesc spătarul. Majoritatea se apleacă și se sprijină cu coatele pe masă, prin urmare această aplecare și sprijinire are nevoie să fie testată la fel ca și sprijinirea pe spătar.”

În anul 2009 Peter Opsvik a publicat cartea *Rethinking Sitting*, în care și-a prezentat gândirea inovativă din domeniul ergonomiei șederii.

În anul 2013 a lansat noul scaun pentru copii *Nomi*, pe care l-a conceput dorind să ofere oamenilor cel mai bun scaun din lume. Nomi a primit Marele Premiu *Red Dot - Best of Best*”.

În concluzie, Peter Opsvik încearcă deja de aproape 50 de ani să depășească bariera stereotipiei șederii cu soluțiile sale pentru piese de ședere neconvenționale. Întreaga sa operă demonstrează cum se pot învinge normele de ședere “decentă și liniștită” (el mai spune că “*trupul omului nu poate sta liniștit decât când e mort*”).

1. Scaunul *Balans*, 1979. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Gravity Balans*, 1983
3. Scaunul *Variable™ balans®*, cunoscut ca *The Original Kneeling Chair*, 1979
4. Scaun *Thatsit*, 1980
5. Scaunul *Pendulum*, 1995
6. Scaunul transformabil pentru copii *Tripp Trapp*, 1972
7. Sedere și joacă: *Globe Garden*, 2014
8. Scaun multifuncțional *Globe Concept*, 2011
9. Setul de fotolii *Globe*, 1987
10. Scaun *Capisco* 2010
11. Scaunul pentru copii *Nomi*, 2014

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU NOUA ERGONOMIE ȘI PETER OPSVIK

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

<http://www.opsvik.no>

POSTMODERNISMUL

FRANK O. GEHRY

(Canada, SUA 1929–)

21

Frank O. Gehry, arhitect canadian-american, este autorul unor clădiri cu destinații diverse care au devenit iconice în arhitectura internațională. Frank O. Gehry este deținătorul premiului Pritzker, echivalentul premiului Nobel în arhitectură.

O parte din proiectele sale aparțin deconstructivismului și sunt post-structuraliste, în sensul în care arhitectul transcende modalitățile curente ale definiției structurale și se îndepărtează de modernism, adoptând o atitudine critică față de anumite trăsături statornicite în arhitectură, precum finalități societale și necesități funcționale.

Viziunea deconstructivistă nu se exprimă în relație cu idei cu finalitate socială sau universală, și nu poate fi îngădită de o orientare de tip *form follows function*. Cea mai bine cunoscută creație arhitecturală a sa este Muzeul Guggenheim din Bilbao, conceput în forma aluzivă a unei corăbii cu pânzele înfoiate care dă personalitate acestui mare port industrial spaniol. Desigur ea este în contact cu o oglindă de apă în care se reflectă, multiplicând astfel senzația că edificiul este împins de vânt.

O altă clădire bine cunoscută este cea destinată pentru Vitra Design Museum, la Weil-am-Rhein. Este o expresie a deconstructivismului specific lui Gehry dar, pe lângă că este primul său

①

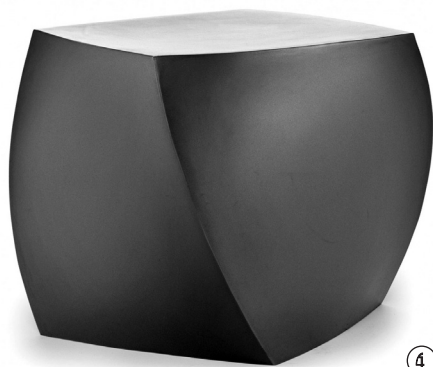
proiect în Europa, este și prima clădire la care formele curbe au întrerupt formele sale tipic angulare. Se spune că acest edificiu alb pare a fi un ecou al capelei lui Le Corbusier *Notre Dame du Haut* din *Ronchamp* (France), care este și foarte aproape de Weil-am-Rhein.

În privința mobilierului, Gehry este celebru pentru cele două serii concepute în anii 1969–1973 și, respectiv 1992, seria *Easy Edges* și seria *Bentwood Furniture*.

Seria *Easy Edges* este o serie de piese de mobilier realizate din carton, cu procedeu de înclieiere brevetat, care s-a bucurat de mare succes la public. Dintre piesele din serie se detașează *Wiggle Chair*, un scaun cu formă șerpuită, la care cartonul este așezat în straturi verticale, iar lateralele sunt protejate cu PFL. Gehry a dat o nouă dimensiune estetică unui material umil, absent din gândurile proiectanților de mobilier până atunci, aducându-l în atenția publicului și prin valențele sale ecologice importante.

Gehry este cunoscut și pentru colaborarea sa cu compania Alessi, orientată către fabricarea de produse de înaltă calitate destinate echipării unor spații din locuință, pentru care a conceput o serie de produse remarcabile.

1. Scaunul *Wiggle*, 1972.
Colecția *Modern Classics*
2. Două componente din seria
Easy Edges, 1969/73
3. Banca *Tuyomyo*, din
aluminiu reciclat, 2009
4. Taburet *Color Cube*, 2011
5. Banca *Tokyo*, din clădirea
World Co. Aoyama, Tokyo,
2008
6. Muzeul Guggenheim,
Bilbao, Spania, 1997
7. *Vitra Design Museum*, 1990

PHILIPPE STARCK

(Franța, 1949–)

22

Philippe Starck este privit ca un guru al designului contemporan și este și un răsfățat al mass-media. Designer cu activitate multiformă, de la case și interioare originale până la iahturi, mobilier, ambalaje, ceasuri și perii de dinți, Starck nu se implică în crearea de unicate scumpe și provocatoare, ci lansează prototipuri utile de echipament domestic funcțional și atractiv, ușor de fabricat în serie. Produsele sale sunt stilizate, aerodinamice și au caracter organic, lansând combinații inovative de materiale precum sticlă și piatră, plastic și aluminiu, pluș și oțel cromat.

①

②

Starck este atât designer cât și arhitect. A proiectat clădiri și a amenajat interioare în mai multe țări europene, în Japonia și în Statele Unite. Maestru în designul luminii, o modelează și o modulează în așa fel încât realizează în fiecare interior o scenografie captivantă în al cărei centru se află ființa umană, ca un actor pe scenă.

Donald Norman, autorul unui volum de teoria designului descrie conceptul de *design emoțional* explicând că emoțiile au un rol decisiv în capacitatea omului de a înțelege lumea: obiectele utile care generează și plăcere estetică sunt esențiale pentru cel care le apreciază, în virtutea afinității și conexiunii emoționale cu obiectul în cauză. *Juicy Salif*, una din creațiile lui Starck realizată pentru compania Alessi, este, în viziunea acestui autor, cea care întruchipează integral conceptul de design emoțional.

Scaunul *Louis XX* are detalii antropomorfe insinuante, denumirea sa sugerează în glumă continuitatea stilurilor franceze ilustre. Este fabricat din materiale reciclabile, respectiv polipropilenă și aluminiu. Soluția de asamblare a picioarelor din spate fabricate din aluminiu turnat cu ansamblul șezut-spătar-picioare față este inovativă și tehnologică.

1. Scaunul *Louis XX* , 1991. Colecția *Modern Classics*
2. Scaunul *Costes*, 1992. Colecția *Modern Classics*
3. Storcătorul *Juicy Salif*, 1990
4. Scaun de bar *W.W.*, 1990
5. Scaunul *Louis Ghost*, 2002
6. Scaunul *Dr. Sonderbar*, 1983
7. Scaunul cu spătar rabatabil *Miss Less*, 2011
8. Scaunul *Mademoiselle*, 2003
9. Cladirea *Asahi*, Tokyo, 1990
10. *Mama Shelter* Hotel, Marsilia, 2014

MAARTEN VAN SEVEREN

(Belgia, 1956–2005)

23

Maarten van Severen a studiat câțiva ani arhitectura în orașul său natal Gent, orientându-se în final către designul de mobilier. A avut contribuții importante în designul de interioare, colaborând cu arhitectul olandez Rem Koolhaas. A lucrat cu o mare diversitate de materiale: lemn, aluminiu, oțel, bachelită, piatră, sticlă, placaj și policarbonat și a cercetat noi materiale și tehnologii.

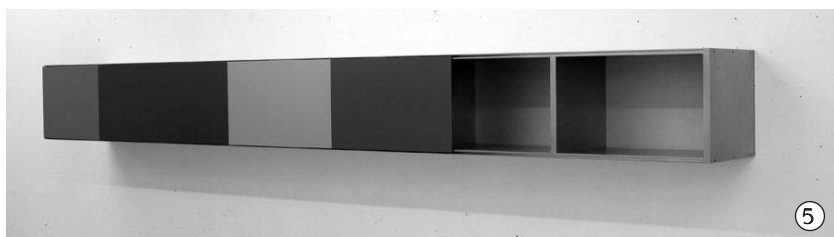
Formele de exprimare a creativității sale sunt minimale, reținute, simple. Această simplitate poate păcăli, ea nu este decât expresia unei supreme capacități de abstractizare, de reducere la esență a formelor și a modalităților de îndeplinire a funcției. Pe lângă acestea, designerul a dorit să creeze produse ecologice, astfel scaunul său *Vitra 06* este în proporție de 59% reciclabil.

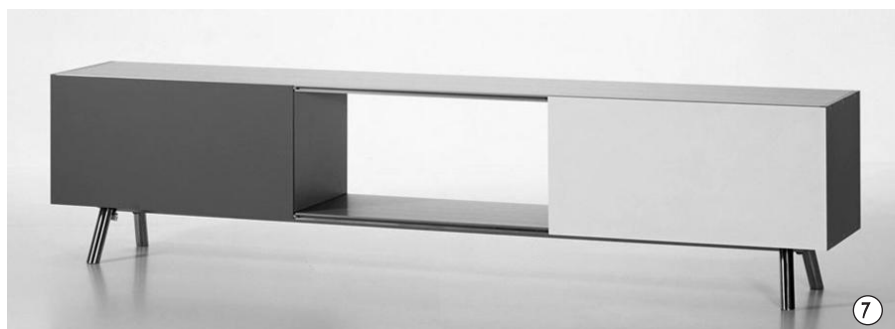
Maarten van Severen a fost primul designer care a utilizat spuma poliuretanică în mod inovativ la partea portantă șezut-spătar a unui scaun, încorporând în ea arcurile elastice. Astfel a rezultat primul său scaun intrat în producție industrială, *Scaunul 03*, care a fost produs de Vitra.

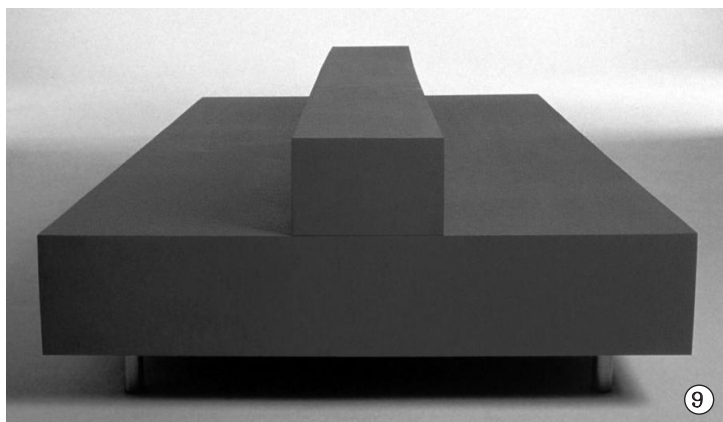
Conceptul acestuia constă în liniile simple și clare care exprimă chintesența sintagmei *less is more* (mai puțin înseamnă mai mult). Numai în momentul șederii omul devine capabil să realizeze confortul deosebit pe care acest scaun îl oferă cu mare discreție.

①

1. Scaunul *Vitra 03*, 1999
2. Scaunul *LCP Lounge*, 2000
3. Şezlongul *MVS*, 2004
4. Fotoliul *Vitra 06*, 2005
5. *Vitra Bookworm*, 2005
6. *Vitra Kast Big*, 2005
7. *Vitra Kast*, 2005
8. Masa *AT92* cu scaune *Vitra*, 1992
9. *Blue Bench*, 1999

REPERE BIBLIOGRAFICE PENTRU POSTMODERNISM, FRANK O. GEHRY, PHILIPPE STARCK ȘI MAARTEN VAN SEVEREN

ALBUS, Volker, Bley, Thomas S, Borka M, et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

EERAERD, Stefanie et al. (coordinators), (2000) *Maarten van Severen*, Ludion, Gent-Amsterdam

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

HAUFFE, Theodore, (2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

VON VEGESACK, Alexander, Dunas, P., Schwartz-Clauss, M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

ALBUS, Volker, Bley, T. S., Borka M., et al. (2009) *Modern Furniture. 150 Years of Design*. H.F. Ullmann, Tandem Verlag GmbH, Königswinter

*** ALIVAR, (1992) *The Classics of Modern Furniture*, text by Vincent Masucci, 3rd Edition, Barberino Val d'Elsa (FI)

BATALI, Luminita, (2011) *Introducere in istoria designului*, Editura Fundației Ileana, București

BURDEK, Bernhard E., (2005) *Industrial Design: History, Theory and Practice of Product Design*, Birkhäuser-Publishers for Architecture, Basel/Boston/Berlin

*** CARL HANSEN & SON, (2008) *Catalogue, Hans Wegner & Carl Hansen Furniture*

CHING, Francis D. K., (1979) *Architecture: Form, Space, and Order*, Van Nostrand Reinhold, New York

CIONCA, Marina, Muscu I., Bartha B., (2013) *Mid 20th Century Innovations in Chair Design*, Journal Proligno, vol. 9, nr. 4

COHEN, Jean Louis (author), Gössel, P. (editor), (1999) *Le Corbusier*, Taschen, Berlin

CONSTANTIN, Paul, (1973) *Industrial Design*, Ed. Meridiane, București 1973

DEWEY EAMES L, (2006) Charles and Ray. Online at eamesoffice.com

DEWIEL, Louise L., (1999) *Chairs&Seats. Chair Design from the Baroque to the Modern Age*, Wilhelm Heyne Verlag, München

EHRlich, Doreen, (1995) *Frank Lloyd Wright Interior Style & Design*, Running Press Book Publishers

EERAERD, Stefanie et al. (coordinators), (2000) *Maarten van Severen*, Ludion, Gent,- Amsterdam

FEREBEE, Ann, Byles, Jeff, (2011) *A History of Design from the Victorian Era to the Present: A Survey of the Modern Style in Architecture, Interior Design, Industrial Design, Graphic Design, and Photography*, W. W. Norton & Co Inc, New York

FIELL, Charlotte and Peter, (1995) *Charles Rennie Mackintosh*, Taschen, Berlin

GARNER, Philippe, (1993) *Eileen Gray. Designer and Architect*, Taschen, Berlin

GEEST, Jan van, (1991), *Jean Prouvé*, Taschen, Berlin

GRANDJEAN Etienne, Kroemer KHE, (1997) *Fitting the Task to the Human. A Textbook of Occupational Ergonomics*, 5th edition, CRC Press, Taylor & Francis, London

GRIGG, Jocelyn, (1987) *Charles Rennie Mackintosh*, Richard Drew Publishing Ltd, Glasgow, Scotland

HAUFFE, Theodore.(2009) *Design. An Illustrated Historical Overview*, Barron's, London

LAGANÀ, Guido et al., (1990) *Charles Rennie Mackintosh 1868-1928*, Electa Moniteur, Paris

MARCU LAPADAT, Marius, (2013) *Introducere în arhitectura de interior*, Editura Simetria, București, 2013

MUSCU Ioan, (2012) *Proiectarea mobilei corp*, Editura Universității Transilvania din Brașov

NEUFERT Ernst, Neufert P., (2012) *Neufert Architects' Data*, Wiley-Blackwell; 4th edition, Bognor Regis, West Sussex

NEUHART Marilyn, Neuhart J., (2010) *The Story of Eames Furniture*, Book 1. Die Gestalten Verlag GmbH&Co KG, Berlin

NEUHART Marilyn, Neuhart J., (2010) *The Story of Eames Furniture*, Book 2. Die Gestalten Verlag GmbH&Co KG, Berlin

PILE, John, (2005) *History of Interior Design*, Lawrence King Publishers, London, 2005

STEM, Seth (autor), Tringali, Laura (editor), (1989) *Designing Furniture from Concept to Shop Drawing: A Practical Guide*, Taunton Press 1989, Newtown, CT, USA

STUNGO, Naomi (2000), *Charles and Ray Eames*. published by Carlton Books Limited, London

VON VEGESACK, Alexander, Dunas P., Schwartz-Clauss M., editori (1996) *100 Masterpieces from the Vitra Design Museum Collection*. Exhibition catalogue Vitra Design, Druckhaus Uhl, Radolfzell

TØJNER, Poul Erik, Vindum, Kjeld, (1999) *Arne Jacobsen, Architect & Designer*, 5th Edition, Dansk Design Center, Copenhagen

WARNCKE, Carsten-Peter, (1991) *De Stijl 1917-1931*, Taschen, Berlin

WITT-DÖRRING, Christian (editor), *Josef Hoffmann. Interiors 1902-1913*, Prestel, Munich-Berlin-London-New York

www.opsvik.no

INDEX DESIGNERI

AARNIO, EERO	pag. 102-104
BERTOIA, HARRY	pag. 71-74
BREUER, MARCEL	pag. 33-36
CASTIGLIONI, ACHILLE	pag. 92-94
EAMES, CHARLES	pag. 66-70
GRAY, EILEEN	pag. 48-51
GEHRY, FRANK O.	pag. 114-117
HOFFMANN, JOSEF	pag. 16-19
JACOBSEN, ARNE	pag. 85-88
LE CORBUSIER	pag. 44-47
MACKINTOSH, CHARLES RENNIE	pag. 12-15
RIETVELD, GERRIT THOMAS	pag. 24-27
OPSVIK, PETER	pag. 108-111
PANTON, VERNER	pag. 98-101
PONTI, GIO	pag. 89-91
PROUVÉ , JEAN	pag. 54-56
SAARINEN, EERO	pag. 75-77
STAM, MART	pag. 30-32
STARCK, PHILIPPE	pag. 118-121
VAN DER ROHE, LUDWIG MIES	pag. 37-40
VAN SEVEREN, MAARTEN	pag. 122-125
WEGNER, HANS	pag. 82-84
WRIGHT, FRANK LLOYD	pag. 60-63

Colecția *Modern Classics* aparține Mediatecii *Norbert Detaeye* din Universitatea *Transilvania* din Brașov.

Ea reprezintă o parte substanțială a Proiectului Mediatecii, inițiat și dezvoltat de către Norbert Detaeye și membrii Fundației *Stichting Mediateca Brașov-Gent* din Belgia. Sprijinul lui Jacky Wielandts continuă să fie important pentru dezvoltarea pe viitor a colecției noastre.

Fotografiile color au fost realizate de către Arpad Bartha și Adam Bartha.

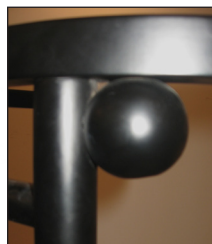
COLECȚIA *MODERN CLASSICS*

1 Charles Rennie Mackintosh:
• Scaunul **Ladderback**, 1903

2 Josef Hoffman
• Scaunul Fledermaus, 1909

3a **Gerrit Thomas Rietveld**
Scaunul **Red and Blue**, 1917

3b Gerrit Thomas Rietveld
Scaunul Zig-Zag, 1932

4 Mart Stam
● Scaunul Art 031, 1926

5a Marcel Breuer
Scaunul Wassily, 1925

5b Marcel Breuer
Scaunul Cesca, 1928

6

Ludwig Mies van der Rohe

• Scaunul MR, 1927

7

Le Corbusier
● Scaunul LC-1 Basculant, 1926

8 Eileen Gray
● Scaunul Roquebrune (E-1027), 1932

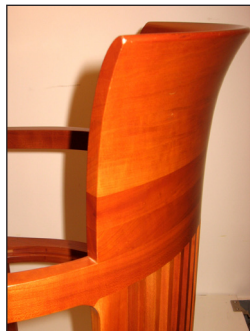

9 Jean Prouvé
• Scaunul **Standard** (1934)

10

Frank Lloyd Wright
• Scaunul **Barrel**, 1904/1937

11a Charles Eames
Scaunul LCW Low, 1948

11b Charles Eames
Scaunul Wire, 1951

11c Charles Eames
Molded Plastic Rocker, 1948

11d Charles Eames
Scaun cu cochilia din fibră de sticlă, cca. 1950

12 Harry Bertoia
• Scaunul **Diamond**, 1952

13. Eero Saarinen
• Scaunul Tulip, 1955

14 Hans Wegner
• Scaunul **Wishbone** (Y CH24), 1949

15

Arne Jacobsen

• Scaunul **Seven**, 1955

16 Gio Ponti
• Scaunul **Superleggera**, 1957

17 Achille Castiglioni
• Scaunul Mezzadro, 1959

18a Verner Panton
Scaunul Panton, 1960

18b Verner Panton
Scaunul **Phantom**, 1997

19 Eero Aarnio
• Scaunul Pastil, 1967

20 Peter Opsvik
• Scaunul Balans, 1979

21 Frank Gehry
• Scaunul Wiggle, 1972

22a

Philippe Starck

Scaunul Louis XX, 1991

22b Philippe Starck
Scaunul Costes, 1992

23. Maarten van Severen
• Scaunul Vitra 03, 1999

